

Pauliina Valtanen

LAPSEN ARKI NÄKYVÄKSI PÄIVÄKODISSA.
TUKEEKO VALOKUVAUS VANHEMPIEN OSALLISUUTTA
LAPSENSA VARHAISKASVATUKSEEN?

Sosiaalialan koulutusohjelma

2018

LAPSEN ARKI NÄKYVÄKSI PÄIVÄKODISSA. TUKEEKO VALOKUVAUS VANHEMPIEN OSALLISUUTTA LAPSENSA VARHAISKASVATUKSEEN?

Valtanen, Pauliina
Satakunnan ammattikorkeakoulu
Sosiaalialan koulutusohjelma
Elokuu 2018
Sivumäärä: 38
Liitteitä: 2

Asiasanat: osallisuus, kasvatuskumppanuus ja lapsen arki päiväkodissa

Opinnäytetyöni aiheena oli tuoda valokuvauksen keinoin lapsen arki näkyväksi ja tutkia voidaanko valokuvien tukea vanhempien osallisuutta lapsensa varhaiskasvatukseen.

Kehittämiprojektini oli ajankohtainen, koska vanhempien osallisuus on vahvasti näkyvillä uudessa valtakunnallisen varhaiskasvatussuunnitelman perusteissa ja valokuvaus menetelmänä taas tuki hyvin dokumentoinnin tärkeyttä. Dokumentointi on varhaiskasvatuksen suunnittelun, toteuttamisen, arvioinnin ja myös kehittämisen työmenetelmä, joka mahdollistaa lasten ja vanhempien osallistumisen kyseisiin asioihin.

Toteutin opinnäytetyöni valokuvaamalla lasten arkea päiväkodissa kahdeksan viikon ajan. Valokuvat lähetin vanhemmille kerran viikossa päiväkodissa käytössä olevan sovelluksen kautta. Valokuvausprojektin päätyttyä toimitin vanhemmille palautekyselyn valokuvauksen toimivuudesta ja tukeeko valokuvaus vanhempien osallisuutta lastensa varhaiskasvatuksessa. Valokuvausprojektin aikana vanhempien kanssa käytyjen keskustelujen, palautekyselyn ja omien havaintojeni pohjalta sain vastaukset tutkimuskysymyksiini.

Kirjasin opinnäytetyöni tulokset raporttiini ja ne olivat positiiviset tutkimuksen tavoitteiden kannalta ja niiden avulla sain vastauksen tutkimuskysymyksiini. Opinnäytetyö osoitti, että valokuvaus on toimiva menetelmä varhaiskasvatuksessa ja sen avulla saatiin lapsen arki näkyväksi vanhemmille sekä tuettiin vanhempien osallisuutta lastensa varhaiskasvatukseen.

Valokuvausta kannattaa hyödyntää päiväkodin arjessa ja näin mahdollistaa vanhempien osallisuus lapsensa varhaiskasvatuksessa. Valokuvaus antoi mahdollisuuksia monenlaiseen toteutustapaan. Vanhemmat pystyvät myös itse määrittämään aktiivisuutensa valokuvien suhteen. Varhaiskasvattajien on tuettava ja kunnioitettava jokaisen perheen yksilöllistä tapaa suhtautua osallisuuteen ja myös valokuvaukseen ja mahdollistettava vanhempien osallisuus heidän yksilölliset tavat huomioiden.

CHILD'S EVERYDAY LIFE VISIBLE IN KINDERGARTEN. DOES PHOTOGRAPHY SUPPORT PARENTS' INVOLVEMENT IN EARLY CHILDHOOD EDUCATION?

Valtanen, Pauliina

Satakunnan ammattikorkeakoulu, Satakunta University of Applied Sciences

Degree Programme in social services

August 2018

Number of pages: 38

Appendices: 2

Keywords: participation, educational partnership and child's day care centre

The subject of my thesis was to make children's everyday life visible by photographing and to study whether photographing can support parents' involvement in their children's early childhood education.

Timing of my project was good, because parents' involvement is highlighted in the basis of the new national plans on early childhood education. As a tool, photographing supported well the documentation of the project. Documentation was a tool for assessing, planning, executing and developing early childhood education. In addition, documentation enables children's and parents' involvement in the planning, development and assessment of daily activities.

I did my thesis by photographing children's everyday life for eight weeks in their day care center. Using an application, photos were sent once a week to the parents. At the end of the project, I sent a questionnaire to the parent on how the photographing worked and whether it supported parents' involvement in their children's early childhood education. I was able to obtain answers to my research questions based on the discussions with parents, the questionnaire and my own observations.

I documented my results in the project report. The results were positive considering the aims of the project. My thesis demonstrated that photographing is a useful tool in early childhood education and by which children's everyday life can be made visible for their parents. It also supported parents' involvement in their children's early childhood education.

Photographing was a useful method which should be actively used in day care center's everyday life. It can support parents' involvement in their children's early childhood education. Photographing also provided flexibility and possibilities for various ways of working. Based on photos, parents can define their own level of activities. However, educators of small children need to support and respect every family's way to be involved and to use photographing in early childhood education.

SISÄLLYS

1	JOHDANTO.....	5
2	OPINNÄYTETYÖN KONTEKSTI.....	6
2.1	Opinnäytetyön käytännölliset lähtökohdat	6
2.2	Opinnäytetyön toteutusympäristön kuvaus.....	7
3	OPINNÄYTETYÖN TEOREETTINEN TIETOPERUSTA.....	8
3.1	Vanhempien osallisuus varhaiskasvatuksessa	11
3.2	Kasvatuskumppanuus osallisuutena varhaiskasvatuksessa	14
3.3	Lapsen arki päiväkodissa	18
4	OPINNÄYTETYÖN TOTEUTTAMINEN	20
4.1	Tutkimuksen aihe ja tarkoitus.....	20
4.2	Tutkimustehtävä ja tutkimuskysymykset.....	20
4.3	Tutkimusmenetelmät.....	22
4.3.1	Valokuvaus lapsen arjen tutkimisena	22
4.3.2	Havaintopäiväkirja	25
4.3.3	Vanhempien haastattelut	26
5	TULOKSET	27
5.1	Perhe 1	27
5.2	Perhe 2	28
5.3	Perhe 3	28
5.4	Perhe 4	29
5.5	Perhe 5	30
5.6	Valokuvien käyttö lapsen varhaiskasvatussuunnitelman laadinnan tukena.	30
5.7	Yhteenveto tuloksista.....	31
6	POHDINTA.....	32
	LÄHTEET.....	37
	LIITTEET	

1 JOHDANTO

Opinnäytetyöni oli kvalitatiivinen eli laadullinen tutkimus: Lapsen arki näkyväksi päiväkodissa. Tukeeko valokuvaus vanhempien osallisuutta lapsensa varhaiskasvatukseen. Opinnäytetyöni tavoite ja tarkoitus olivat tuoda lapsen päivä tutummaksi vanhemmalle hyödyntäen valokuvausta dokumentointikeinona. Pedagoginen dokumentointi on varhaiskasvatuksen suunnittelun, toteuttamisen ja arvioimisen keskeinen työmenetelmä, joka mahdollistaa huoltajien ja lasten osallistumisen toiminnan suunnitteluun, arvioimiseen ja kehittämiseen. (Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet 2016, 37.) Valokuvaus on yksi menetelmä, jonka keinoin tutkin lapsen arjen tutummaksi tekemistä päiväkodissa ja vanhempien osallisuuden mahdollistumista oman lapsen päiväkotiarjessa.

Idea opinnäytetyölleni tuli omasta halusta saada tietoa, miten vanhemmat näkevät varhaiskasvatuksen, mitä he siitä tietävät, mikä on heidän kokemus ja näkemys. Aihe oli myös hyvin ajankohtainen, koska osallisuus on vahvasti mukana uudessa varhaiskasvatussuunnitelmassa. Käytyäni keskustelua opinnäytetyöni ohjaajan kanssa, asia muokkaantui ja opinnäytetyön tavoite tarkentui. Dokumentointi on isossa roolissa varhaiskasvatuksen työkentällä, joten valokuvauksesta muodostui käytännöllinen tapa hankkia tietoa. Lasten osallisuuden näkökulmasta on tehty monia opinnäytetöitä ja asiaan kiinnitetään aiempaa enemmän huomiota varhaiskasvatuksen arjessa. Halusin ottaa vanhempien näkemyksen mukaan ja näin muodostui opinnäytetyö vanhempien näkökulmasta.

Opinnäytetyöni pohjana oli Opetushallituksen laatima Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet 2016 ja Nokian kaupungin varhaiskasvatussuunnitelma. Valitsin tämän aiheen, koska dokumentointi on osa varhaiskasvatusta. Koin, että valokuvauksen keinoin arjen tutuksi tekeminen on luontevaa ja valokuvista jää positiivinen muisto koko perheelle. Halusin omalta osaltani olla vaikuttamassa vanhempien osallisuuden mahdollistamiseen.

Työssäni kerron tietoperustana olevista käsitteistä; osallisuus, kasvatuskumppanuus ja lapsen arki päiväkodissa. Näitä käsitteitä määrittelen vanhempien osallisuuden näkökulmasta varhaiskasvatuksessa. Valokuvaus toimi työssäni metodina, jonka avulla toin lasten arjen näkyväksi vanhemmille, sekä tärkeänä tiedon arviointimenetelmänä oli vanhempien täyttämä palautelomake. Vanhempien ottaminen mukaan osaksi varhaiskasvatusta ei ollut luonteva osa arkea, koska aiemmin varhaiskasvatus toimi enemmän lapsinäkökulmasta. Nyt se on laajentunut koskemaan koko lapsen elinympäristöä, johon tärkeänä osana kuuluu lapsen perhe.

Opinnäytetyö tehtiin yhteistyössä Nokian kaupungissa sijaitsevan Lauttalan päiväkodin kanssa. Työskentelen itse kyseisessä päiväkodissa, joten valokuvaksen toteutus oli luonteva osa omaa arkeani. Opinnäytetyöstäni on hyötyä niin Lauttalan päiväkodin hoito- ja kasvatushenkilökunnalle, kuin myös muille esimieheni alaisuudessa oleville päiväkodeille. Menetelmää voidaan hyödyntää myös muissa Nokian kaupungin päiväkodeissa ja työn tuloksia voidaan käyttää vanhempien osallisuuden kehittämisessä myös tulevaisuudessa.

2 OPINNÄYTETYÖN KONTEKSTI

2.1 Opinnäytetyön käytännölliset lähtökohdat

Opinnäytetyöni oli kvalitatiivinen eli laadullinen tutkimus: Lapsen arki näkyväksi päiväkodissa. Tukeeko valokuvaus vanhempien osallisuutta lapsensa varhaiskasvatukseen. Vanhempien osallisuus puhuttaa paljon varhaiskasvatuksessa ja on siksi hyvin ajankohtainen aihe. Osallisuus on vahvasti esillä uudessa varhaiskasvatussuunnitelmassa, joka tuli voimaan elokuussa 2017. Inklusiivisessa eli osallistavassa toimintakulttuurissa edistetään osallisuutta, yhdenvertaisuutta ja tasa-arvoa kaikessa toiminnassa. Lasten, huoltajien ja varhaiskasvattajien aloitteita, näkemyksiä ja mielipiteitä tulee arvostaa. Tämä edellyttää osallisuutta edistävien toimintatapojen ja rakenteiden tietoista kehittämistä. Osallisuutta vahvistaa lasten sensitiivinen kohtaaminen, sekä

myönteinen kokemus nähyksi ja kuulluksi tulemisesta. Lasten ja huoltajien osallistuminen toiminnan suunnitteluun, toteuttamiseen ja arviointiin vahvistaa huomattavasti osallisuutta. (Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet 2016, 30.)

Aikuisen mahdollisuudet päästä osaksi lapsen maailmaa toteutuu vasta, kun aikuinen ymmärtää lapsen omintakeisen ja erilaisen tavan ilmaista itseään ja kertoa asioitaan. Tähän tarvitaan lapselle mieleisiä ja ilmaisuvapauden sallivia menetelmiä, joiden löytäminen ja käyttäminen ovat tärkeitä toimittaessa lasten kanssa erilaisissa arjen ympäristöissä. (Roos, 2016, 27.) Opinnäytetyössäni menetelmänä oli valokuvaus, joka toimi dokumentointikeinona ja tutkimusvälineenä erittäin hyvin. Valokuvaus antaa lapsen arjen kuvaamiseen paljon mahdollisuuksia ja erilaisia käytäntöjä. Lapsi voi halutesaan ilmaista itse itseään valokuvien keinoin ja kertoa näin omasta arjestaan. Omassa opinnäytetyössäni valokuvaus taas toimi arjen kokonaisuuden esittäjänä, jossa lapsen rooli oli olla oma itsensä omassa päiväkotiarjessaan ja antaa vanhemmalle mahdollisuuden nähdä otteita oman lapsen toimista arjen eri tilanteissa koskien päiväkotia.

Opinnäytetyölläni oli tarkoituksena vastata tutkimuskysymyksiin:

- Lisääkö valokuvaus vanhempien tietoa lapsen arjesta päiväkodissa?
- Lisääkö valokuvaus vanhempien osallisuutta lapsensa arkeen päiväkodissa?

Näihin kysymyksiin vastataan myöhemmin raportissani.

2.2 Opinnäytetyön toteutusympäristön kuvaus

Opinnäytetyöni tilaaja oli Nokian kaupunki ja siellä sijaitseva Lauttalan päiväkotia. Lauttalan päiväkotia sijaitsee kahdessa talossa. Päätalossa on neljä lapsiryhmää ja toisessa talossa yksi lapsiryhmä. Päiväkodilla on hallinnollinen esimies, joka on paikalla sovittuina päivinä viikossa. Molemmissa taloissa on myös läsnä olevat varajohtajat sekä säännöllisesti tavoitettavissa ja myös ryhmän toimintaan sovitusti osallistuva varhaiskasvatuksen erityisopettaja.

Ryhmässä olevien lasten ikäjakauma on 1-6 vuotta. Lauttalan päiväkoti toimii sisarusryhminä, myös esiopetusryhmässä on 5-6 vuotiaita lapsia. Jokainen ryhmä toimii myös pienryhmissä, jossa lapset ryhmien sisällä on jaettu pienempiin ryhmiin. Näin lasten yksilölliset tarpeet ja haasteet tulevat huomioituiksi.

Nokian kaupungissa varhaiskasvatus järjestetään Sivistyspalveluiden alaisuudessa ja varhaiskasvatukselle on omat linjauksensa. Varhaiskasvatussuunnitelmaan liittyvät toimintatavat ja ratkaisut päätetään sivistyslautakunnassa. (Nokian kaupungin varhaiskasvatussuunnitelma, 6.) Varhaiskasvatusta toteuttavat yksiköt laativat vuosittain paikalliseen varhaiskasvatussuunnitelmaan pohjautuvan pedagogisen toimintasuunnitelman, jonka varhaiskasvatusyksikön johtaja hyväksyy. (Nokian kaupungin varhaiskasvatussuunnitelma, 6.)

Opinnäytetyöstäni oli uuden varhaiskasvatussuunnitelman velvoittavuuden takia hyötyä, koska dokumentointi kuuluu jokaisen varhaiskasvattajan arkeen. Uuden varhaiskasvatussuunnitelman mukaan myös vanhemmat tulee ottaa entistä enemmän mukaan toiminnan suunnitteluun, toteutukseen ja arviointiin yhdessä varhaiskasvattajien ja lasten kanssa. (Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet 2016, 33.) Näin ollen opinnäytetyöstäni on hyötyä niin Lauttalan päiväkodin hoito- ja kasvatushenkilökunnalle, kuin myös muille esimieheni alaisuudessa oleville päiväkodeille. Menetelmää voidaan hyödyntää myös muissa Nokian kaupungin päiväkodeissa ja työn tuloksia voidaan käyttää vanhempien osallisuuden kehittämisessä myös tulevaisuudessa.

3 OPINNÄYTETYÖN TEOREETTINEN TIETOPERUSTA

Opinnäytetyöni oli laadullinen tutkimus: Lapsen arki näkyväksi päiväkodissa. Tuokeko valokuvaus vanhempien osallisuutta lapsensa varhaiskasvatukseen. Opinnäytetyöni tavoite ja tarkoitus olivat tuoda lapsen päivä tutummaksi vanhemmalle hyödyntäen valokuvausta dokumentointikeinona. Pedagoginen dokumentointi on varhaiskas-

vatuksen suunnittelun, toteuttamisen ja arvioimisen keskeinen työmenetelmä. Sitä tehdään arjen joka tilanteessa. Pedagoginen dokumentointi mahdollistaa huoltajien ja lasten osallistumisen toiminnan suunnitteluun, arvioimiseen ja kehittämiseen. (Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet 2016, 37). Valokuvaus oli yksi menetelmä, jonka keinoin tutkin lapsen arjen tutummaksi tekemistä ja vanhempien osallisuuden mahdollistamista. Muut käyttämäni menetelmät olivat havaintopäiväkirja ja vanhempien haastattelut.

Vanhempien osallisuus puhuttaa paljon varhaiskasvatuksessa. Osallisuus on vahvasti esillä uudessa varhaiskasvatussuunnitelmassa, joka tuli voimaan elokuussa 2017. Inklusiivisessa eli osallistavassa toimintakulttuurissa edistetään osallisuutta, yhdenvertaisuutta ja tasa-arvoa kaikessa toiminnassa. Lasten, huoltajien ja varhaiskasvattajien aloitteita, näkemyksiä ja mielipiteitä tulee arvostaa. Tämä edellyttää osallisuutta edistävien toimintatapojen ja rakenteiden tietoista kehittämistä. Osallisuutta vahvistaa lasten sensitiivinen kohtaaminen sekä myönteinen kokemus nähdystä ja kuullusta tulemisesta. Lasten ja huoltajien osallistuminen toiminnan suunnitteluun, toteuttamiseen ja arviointiin vahvistaa huomattavasti osallisuutta. (Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet, 2016, 30.)

Opinnäytetyöni tutkimuskysymyksiä oli lisääkö valokuvaus tietoa lapsen arjesta päiväkodissa ja lisääkö tieto vanhempien osallisuutta? Näihin kysymyksiin hain vastauksia toiminnallisella opinnäytetyölläni. Valokuvaus toimi työssäni metodina. Tarkoitukseni oli aluksi valokuvata ryhmän kaikkia lapsia, mutta koin sen kuitenkin liian työlääksi ja vaikeasti hallittavaksi kokonaisuudeksi. Siitä syystä päädyin rajaamaan opinnäytetyöni koskemaan ainoastaan ryhmäni sisaruksia. Heitä oli ryhmässä viidet sisarukset eli kymmenen lasta. Valokuvauksen tarkoituksena oli kuvata lasten toimintaa arjen eri tilanteissa päiväkodissa.

Aloitin valokuvauksen saatuani luvan vanhemmilta (Liite 1). Valokuvaus kesti kahdeksan viikkoa eli kaksi kuukautta. Valokuvasin lasten tavallista arkena päiväkodissa, päivän eri tilanteissa. Lapset antoivat paljon itsekin vinkkejä mitä haluavat kuvattavan, mitä kuvia lähetetään kotiin. Toiveet olivat myös sellaisia, joita en välttämättä olisi itse osannut huomioida, kuten ”Ota minusta kuva äidille, kun mää nukun!” Yllättävän nopeasti lapset tottuivat kameran läsnäoloon ja olivat kuvattaessa luontevia. Halusin

kuvien olevan aitoja tilanteita, ei poseerauskuvia. Vanhemmille lähettäessäni valokuvia, en ajatellut valokuvien täydellisyyttä tai kuvauksellisuutta. En ole ammattivalokuvaaja, joten kuvatkaan eivät olleet ammattimaisesti kuvattuja. Ne olivat arjen kuvia arkisissa tilanteissa.

Valokuvat kuvasin Canon EOS 1000D kameralla. Minulla oli kamerassa tähän tarkoitukseen varattu oma muistikortti ja oma muistitikku. Tein jokaiselle sisarusparille Wordillä oman tiedoston. Lähetin kuvat viikoittain vanhemmille, yleensä päivä oli torstai. Tämä siitä syystä, että vanhemmilla olisi viikonloppuna aikaa käydä kuvat lasten kanssa läpi. Jokaiseen tiedostoon laitoin kuvien lisäksi muutaman lauseen. Halusin lauseet lisäämään kuvien tuomaa tietoutta, mutten halunnut kirjoittaa liikaa. Näin jätin myös lapselle mahdollisuuden kertoa itse kuvasta vanhemmalle. Ennen lähetystä tallensin kuvat pdf-tiedostoksi, koska sovellus, jolla ne lähetin, vaatii niin.

Kuvat lähetin käytössämme olevan Päikky-sovelluksen kautta. ”Päikky-sovellus on nykyaikainen ja monipuolinen päivähoidon palvelu, joka yhdistää vanhempien hoidon ja hallinnon tarpeet yhdeksi kokonaisuudeksi. Päikky-sovellus on suunniteltu helpottamaan arkea, niin kotona kuin päivähoitossa.” (Mukava IT:n [www-sivut](#) 2018) Päikky-sovellus on tällä hetkellä se kanava, jolla tiedotamme vanhempia toiminnastamme, sekä tämän kautta vanhemmat ilmoittavat lasten hoitoajat, varaavat hoidontarpeen päivystysaikana ja vastaavat mahdollisiin kyselyihin. Sovelluksen kautta lähettämme vanhemmille myös kuukausikirjeet liittyen toimintaamme sekä muut tärkeät informaatiot. Myös vanhemmat pystyvät toimittamaan tarvittavia tietoja päiväkodin henkilökunnalle Päikky-sovelluksen kautta. Näin se oli oleellinen ja järkevin tapa kuvien lähettämiseen ja tuki näin ollen myös sitä tapaa, joka on meidän arkipäivää varhaiskasvatuksessa.

Päikky-sovellus toimi kuvien lähettämässä melko hyvin. Sovelluksella ei voi lähettää samalle henkilölle useampaa kuvaa samanaikaisesti suoraan kännykän välityksellä. Tämä toiminta helpottaisi kuvien lähettämistä huomattavasti ja sen voisi tehdä niin sanotusti reaaliaikaisesti, mikäli päiväkodin toiminta sen muuten sallii juuri siinä hetkessä. Tästä johtuen kuvien järjestely ja laittaminen tiedostoon oli kuvausprosessin hitain vaihe.

3.1 Vanhempien osallisuus varhaiskasvatuksessa

Osallisuuden määrittäminen on haastavaa, eikä sille löydy yksiselitteistä määritelmää. Hyvin usein se sekoitetaan osallistumiseen. Osallisuus miellettiin varhaiskasvattajien kesken usein lasten osallistumiseksi ja aktiivisuudeksi ilman, että siihen liittyisi aikuisten ja lasten tasavertaista toimintaa tai lasten kuulemistä. Osallisuus kuitenkin liittyy hyvin vahvasti yhteisöllisyyteen. Varhaiskasvatussuunnitelmaan liittyvissä keskusteluissa vanhuksen eli lapsen varhaiskasvatussuunnitelman, painopiste on siirtynyt lasten yksiselitteisyydestä kohti ryhmän jäsenyyttä ja yhteistä toimintaa. (Turja, 2016, 47.)

Osallisuudella tarkoitetaan sitä, että henkilöt voivat tulla kuulluiksi ja voivat vaikuttaa heitä koskeviin asioihin osallistumalla yhteisössään asioiden suunnitteluun ja päätöksentekoon, sekä voivat ottaa vastuuta asioiden toteutuksesta. Osallisuuden käsite voi saada erilaisia merkityksiä sen käyttöyhteyden mukaan. Osallisuus on voitu liittää esimerkiksi sosiaalisen syrjäytymisen ehkäisyyn tai yhteisön pyrkimykseen ottaa kaikki jäsenet tasavertaisesti osaksi yhteisöä. Osallisuudella ei kuitenkaan tarkoiteta vain sitä, että henkilöt pääsevät osallisiksi yhteiskunnan palveluista tai, että he voivat osallistua erilaisiin tapahtumiin. (Turja, 2016,47.) Vanhemmat sekoittavat osallisuuden termin hyvin usein osallistumiseen. Kun osallistun päiväkodin tapahtumiin, on se osallisuutta. Osallistuminen voi kuitenkin olla alku syvemmälle osallisuudelle kuten Leena Turja toteaa. (Turja, 2016,47.)

Osallisuus on toimijuutta, joka toteutuu sosiaalisissa vuorovaikutussuhteissa ja edellyttää vastavuoroisuutta. Osallisuus ei ole vain osallistumista johonkin valmiiseen tapahtumaan ja siinä mukanaoloa. Osallisuuteen sisältyy aikuisten ja lasten mahdollisuus vaikuttaa aidosti omaan ja yhteiseen toimintaan ja tämä edellyttää sekä kuulluksi tulemistä, että muiden kuuntelemista. Vaikka kuulluksi tuleminen on osallisuuden peruslähtökohta, se ei kuitenkaan yksin riitä. Jokaisen lapsen ja vanhemman tulisi voida osallistua tietyn projektin jokaiseen vaiheeseen suunnittelusta toteutukseen ja arviointiin. Osallisuuden kulttuurissa on kysymys kasvamisesta demokraattiseen ajattelu- ja toimintatapaan. Aikuisilla ja lapsilla on monenlaisia tarpeita, tavoitteita, näkökulmia ja kiinnostuksen kohteita. Täten yhteisen toiminnan järjestäminen edellyttää myös yhteisiä neuvotteluja. (Turja & Vuorisalo, 2017,46-47.)

Osallisuus on vuorovaikutusta toisten kanssa, joka edellyttää sosiaalisia taitoja. Jotta sosiaaliset taidot voivat kehittyä, täytyy henkilön tulla ensin kuulluksi ja osalliseksi ryhmässä. Tämä näky konkreettisina tekoina ja tapoina toimia toisten kanssa. Osallisuus voi olla yhdessä tekemistä, keskustelua, suunnittelua ja toimintaa. Nämä asiat luovat yhteisöllisyyttä. Hyvään yhteisöllisyyteen ja osallisuuteen päästään hyvän yhteistyön kautta. Lasten ja vanhempien osallisuus ja yhteistyö varhaiskasvattajien kesken on yhteisöllisyyden kantava voima. Varhaiskasvattajien yksi tehtävä on luoda ilmapiiri, joka tukee tasavertaista vuorovaikutusta lasten, vanhempien ja varhaiskasvattajien välillä. Nämä asiat luovat myös hyvän kasvualustan lapselle ja yhteistyö tulee aloittaa heti lapsen varhaiskasvatuspolun alettua. (Eskel & Marttila, 2013, 77.)

Osallisuus on myös tunne kuulua osaksi ryhmää tai yhteisöä, mahdollisuutta tulla kuulluksi jokapäiväisissä toimissa. Se on kokemus tuntea olevansa hyväksytty, arvostettu ja tärkeä jäsen ryhmässä. Osallisuus on kokemus yhdessä elämisestä ja mahdollisuudesta vaikuttaa ja osallistua tasavertaisesti ryhmän toimintaan. Osallisuus päiväkodissa on enemmän kuin mahdollisuus osallistumiseen. (Eskel & Marttila, 2013, 78.)

Roger Hart kehitti vuonna 1992 osallisuuden tikapuut, jossa kuvataan osallisuuden rakentumista ja sijoittumista eri portailta. Tikapuissa on kahdeksan askelmaa kuvaavassa osallisuuden eri tasoja. Mitä korkeammalla askelmissa ollaan, sitä korkeampi on osallisuuden määrä. Osallisuuden askelmat alkavat askelmalta neljä eteenpäin. (Eskel & Marttila, 2013, 78-80.) Tikapuita voidaan soveltaa myös vanhempien näkökulmasta ja koskemaan myös heidän kuulemistaan ja näin mahdollistaa heidän osallisuutensa.

Osallisuuden tikapuut (mukaillen Hart 1999)

8. Lapset ja aikuiset päättävät yhdessä.
Toiminta on lapsilähtöistä
7. Lapset aloittavat ja ohjaavat toiminnan
6. Lasten kanssa tehdään päätökset, mutta aloitteet tulevat aikuisilta
5. Lapsilta kysytään toiminnasta ja heitä kuullaan
4. Lasten mielipiteitä kuullaan, mutta aikuiset tekevät päätökset
3. Lapset ovat mukana muodon vuoksi
2. Lapset ovat toiminnassa kuin koristeena
1. Lapsia ohjataan
(Eskel & Marttila 2013, 80)

Osallisuuden tikapuut ovat sovellettavissa koskemaan vanhempia ja heidän osallisuuttaan lapsensa varhaiskasvatukseen. Porras neljä voidaan ajatella, että kuullaan myös vanhempien mielipiteitä. Porras viisi soveltuu huomioimaan myös vanhempien kuulemisen. Uuden valtakunnallisen varhaiskasvatussuunnitelman mukaan lapset ja aikuiset suunnittelevat ja toteuttavat toimintaa yhdessä, jolloin kaikkien mielenkiinnonkohdet tulisivat huomioiduiksi. Toiminta ei ole enää pelkästään aikuislähtöistä, vaan mukana on lapsilähtöisyys ja enenevässä määrin myös perhelähtöisyys. Siitä syystä löydän osallisuuden tikapuista hyödynnettäviä elementtejä ja miten niissä tulisi huomioida vanhempien osallisuus ja sen mahdollistuminen lapsen varhaiskasvatuksessa.

Aiemmin oli jo mainittuna, että osallisuus sekoitetaan usein osallistumiseen. Yhdessä tekeminen edellyttää aina osallisuutta, pelkkä osallistumisen tarjoaminen ei riitä. Esimerkiksi, jos vanhempi osallistuu vain vasu-keskusteluun eli varhaiskasvatussuunnitelman laadintaan eikä hänelle tarjota mahdollisuutta muilla keinoin vaikuttaa päiväkodin toimintaan. Osallisuus on siis paljon enemmän. Se on vahvaa kuulumisen ja mukanaolon tunnetta ja se syntyy osallistumisen, toiminnan ja siihen vaikuttamisen kautta. Yksi oleellinen osallisuuden tunteessa oleva asia on, että vanhempi kokee aidosti voivansa vaikuttaa ryhmässä ja päiväkodissa tapahtuviin asioihin. Osallisuus kuuluu kansalaisten oikeuksiin ja velvollisuuksiin olla mukana kuulemassa ja päättämässä itseään tai lähipiiriään koskevissa asioissa. Osallisuus rakentuu myös siihen, kuinka aktiivisesti vanhempi haluaa olla mukana ja osallisena päiväkodin arjessa vai

onko hän tyytyväinen passiivisempaan olemiseen. Tätä on hyvä pohtia päiväkodin toimintatapoja mietittäessä. (Mäkisalo-Ropponen, 2016, 16-17.)

3.2 Kasvatuskumppanuus osallisuutena varhaiskasvatuksessa

Kasvatuskumppanuus on tasavertaista vuorovaikutusta, tietoista toimimista ja tietoista sitoutumista lapsen kehityksen, kasvun ja oppimisen tukemiseksi yhdessä vanhempien kanssa. Jokaisessa arjen tilanteessa on tärkeää kuunnella ja kuulla vanhempien mielipiteet, toiveet ja näkemykset koskien heidän omaa lastaan. Tämä on erittäin tärkeää ensitapaamisesta lähtien. (Häkki, Kuokkanen & Virolainen, 2014, 37.)

Kasvatuskumppanuus-termi tuotiin Suomeen Stakesin valtakunnallisessa ohjeistuksessa ja se herätti aluksi paljon kritiikkiä varhaiskasvatuksen kentällä. Yhtenä huolena oli muun muassa se, että kasvatuskumppanuuden korostaminen vähentää ammattilaisten merkitystä. Nähtiin, että käsite asettaa kyseenalaiseksi työntekijöiden ammatillisen roolin ja asiantuntijuuden. Toinen huolenaihe oli, että valtakunnallinen ohjeistus pyrki muuttamaan päivähoiton kasvatuskäytänteitä yksilölähtöisemmiksi. Aiemmin tämä oli liittynyt lähinnä erityistä tukea tarvitsevien lasten ohjaamiseen. (Alasuutari, 2010, 39-40.) Uuden varhaiskasvatussuunnitelman perusteiden mukaan varhaiskasvatuksen tehtävä on edistää lasten kokonaisvaltaista kasvua, kehitystä ja oppimista yhteistyössä vanhempien kanssa. Varhaiskasvatus on lasten tasa-arvoa ja yhdenvertaisuutta edistävä ja syrjäytymistä ehkäisevä kokonaisuus. (Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet, 2016, 14.) Tässä on se ero, miten ehkä ajateltiin ennen, silloin kuin kasvatuskumppanuus koettiin uhkana. Nyt kaikilla lapsilla on samantarvoiset mahdollisuudet laadukkaaseen varhaiskasvatukseen ja näiden arvojen mukaan toimittaessa, toteutuu myös laadukas kasvatuskumppanuus.

Kasvatuskumppanuudessa on neljä periaatetta, joita pidän itsekkin tärkeinä. Kuuleminen, kunnioitus, luottamus ja dialogi. Näiden toteuttamien arjessa auttaa hyvän kasvatuskumppanuuden luomisessa. Kuuntelu ja kuuleminen ovat kaiken keskiössä ja voidaan puhua suhteesta toiseen ihmiseen. Kuulevassa suhteessa keskitytään kuulemaan toisen ihmisen asiaa, ajatuksia ja näkemyksiä, ennen kaikkea puhetta. Tämä vaatii aina aidon läsnäolon, aidon kiinnostuksen ja rehellisyyden. Kunnioittava asenne on toisen

ihmisen hyväksymistä ja arvostamista, tämä näkyy myös ajatuksina ja sitä kautta tekoina. Rehellisyys, avoimuus ja myönteisyys auttavat ihmistä ymmärtämään, että häntä arvostetaan ja kunnioitetaan. Luottamus taas rakentuu kunnioituksesta ja kuulemisesta. Vanhemman voi olla helpompi luottaa henkilökuntaan, kun henkilökunnalla on hyvä ja sensitiivinen suhde lapseen. Luottamus rakentuu myös, jos vanhempi kokee, että hänellä on mahdollisuus vaikuttaa lapsensa kasvatukseen, hoitoon ja opetukseen päivähoitossa. Vain kuuleva suhde on avain aitoon vuoropuheluun ja on myös dialogin avain. Dialogi toteutuu tasa-arvoisessa, rehellisessä, kunnioittavassa puheessa, kuulemisessa. Usein dialogi määrittellään taidoksi puhua, ajatella ja toimia yhdessä. (Kaskela & Kekkonen, 2006, 32-38.)

Kasvatuskumppanuus on myös lapsen kasvuun ja kehityksen vaikuttamista, perheen arjen sujuvuuden huomioimista, etenkin päivähoiton aloitusvaiheessa. Hyvään ja toimivaan kasvatuskumppanuuteen liittyy myös lapsen hoito- ja kasvatuskäytänteiden tunnistaminen ja varhaiskasvatushenkilöstön ja vanhemman keskinäisten huolten ja etenkin luottamuksen jakaminen. ”Varhaiskasvatus on parhaimmillaan lasten elinympäristöjen välistä kasvatuskumppanuutta” (Häkkä ym. 2014, 39).

Kasvatuskumppanuutta määrittelee myös neljä lähtökohtaa. Kulttuuriset arvot vaikuttavat yhteistyöhön eli millaisia rooleja ja arvoja perheessä on ja millaisia niihin liittyvät odotukset ovat. Kasvatuskumppanuutta määrittelee myös perheen elämän todellisuus eli miten perhe kokee oman elämänsä ja millaisessa tilanteessa perhe elää. Yhteistyötä määrittelee myös päiväkodin organisaation malli sekä millaisia arvoja päiväkodissa korostetaan. Kasvatuskumppanuuden toteutumiseen vaikuttavat myös varhaiskasvattajien ammatillinen pätevyys eli tukevatko työtavat ja asenteet kasvatuskumppanuutta. (Häkkä ym. 2014, 37.)

Kasvatuskumppanuudesta puhutaan myös yhteistyönä vanhempien kanssa. Marjatta Kallialan (2012, 93) mukaan kasvatuskumppanuus on käsitteenä hankala. Se on totuttu liittämään vapaaehtoisuuteen ja sen pohjalta syntyviin ihmissuhteisiin. Päiväkodissa varhaiskasvattajat ja vanhemmat eivät kuitenkaan valitse toisiaan. Kasvatuskumppanuutta markkinoitaessa korostetaan tasavertaisuutta, mutta toteutuko se kuitenkaan? Arkikielessä varhaiskasvattajista ei käytetä nimitystä viranomainen, eikä vanhemmista nimitystä asiakas, mutta Kallialan mukaan se hyvin usein on näin. Vapaaehtoisuudella

tarkoitettiin sitä, että vanhemmat saivat aiemmin niin halutessaan jättäytyä varhaiskasvatuksen ulkopuolelle ja varhaiskasvatus ajateltiin olevan ainoastaan paikkana vanhempien ollessa töissä. Sitä ei aiemmin myöskään mielletty merkitykselliseksi osaksi lapsen elämää. (Kalliala, 2012.93)

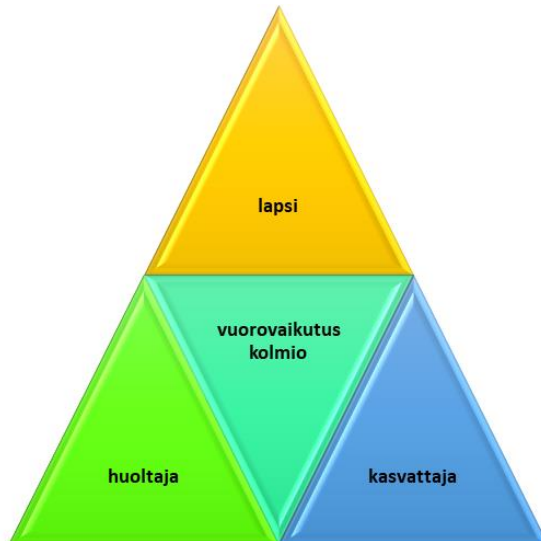
Hyvä yhteistyösuhde, kasvatuskumppanuus, on kuulevaa kunnioitusta, avoimuutta ja kiinnostuneisuutta, yhteisiä tavoitteita sekä yhteisymmärrystä toteutettavista menetelmistä lapsen edun nimissä. (Kanninen & Sigfrids, 2012, 135.)

Varhaiskasvatussuunnitelman perusteissa (2016) sanotaan yhteistyöllä huoltajien kanssa olevan tärkeä merkitys. Kasvatustyöhön liittyvistä tavoitteista, arvoista ja vastuista keskustellaan henkilöstön ja huoltajien kanssa. Yhteistyössä tulee huomioida perheiden moninaisuus, lasten yksilölliset tarpeet sekä huoltajuuteen ja vanhemmuuteen liittyvät kysymykset. Varhaiskasvattajien ja huoltajien havainnot ja keskustelut lapsen päivästä luovat pohjan lapsen kokonaisvaltaisen hyvinvoinnin turvaamiselle. Lasten huoltajilla tulee olla myös mahdollisuus osallistua varhaiskasvatuksen toiminnan kasvatustyön tavoitteiden kehittämiseen ja suunnitteluun, yhdessä lasten ja varhaiskasvattajien kanssa. Yhteistyöllä on mahdollisuus tukea myös huoltajien keskinäistä vuorovaikutusta. Huoltajien verkostoituminen vahvistaa yhteisöllisyyttä ja antaa tukea varhaiskasvattajien työlle. (Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet, 2016, 33.)

Vanhempien ja varhaiskasvattajien välinen yhteistyö sisältää vuorovaikutuksen ja toiminnan päiväkodissa. Yhteistyö on laaja käsite ja se on saanut rinnalleen muita käsitteitä kuvaamaan sen sisältöä ja merkitystä. Yksi näistä käsitteistä on vanhempia osallistava yhteistyö. Tässä yhteistyössä varhaiskasvattajat kannustavat vanhempia yhteistyöhön luomalla yhteistyön edellytykset. Varhaiskasvattajilta tämä vaatii hienotunteisuutta, ja kykyä nähdä millainen yhteistyömuoto kullekin perheelle sopii. On vanhempia, jotka eivät syystä tai toisesta kykene kovin aktiiviseen yhteistyöhön tai joillekin vanhemmille riittää päivittäinen palaute lapsen hoitopäivästä. (Koivunen, 2009, 151-152.)

Yhteistyön onnistumisen edellytyksenä on molempien osapuolten keskinäinen luottamus ja toimiva vuorovaikutus. Vastuu toimivasta yhteistyöstä on varhaiskasvattajilla. Vanhemmilla on aina ensisijainen ja kokonaisvaltainen vastuu lapsen kasvatustoimissa, varhaiskasvattajat ovat vastuussa lapsesta päivähoiton aikana. (Koivunen, 2009, 152, 155.)

Varhaista aikaa-Varhaiskasvatuksen aikaa-blogissa mainittiin vuorovaikutuksen kolmio, joka kuvaa kuinka tärkeässä roolissa jokainen osapuoli on yhteistyön onnistumisen näkökulmasta. Vanhempien kanssa tehtävä yhteistyö on vuorovaikutteista ja edellyttää varhaiskasvattajilta aktiivisuutta ja aloitteellisuutta. Vanhempien kunnioittava ja avoin kohtaaminen ovat varhaiskasvatuksessa erittäin tärkeää, jotta voidaan luoda toimiva vuorovaikutuskolmio vanhempien, lapsen ja varhaiskasvattajien välille. Tasa-arvoinen vuorovaikutus, luottamuksen rakentaminen ja keskinäinen kunnioitus tukevat kasvatusyhteistyötä. Vuorovaikutussuhteen luominen vaatii keskustelua vanhempien kanssa kasvatustyöhön liittyvistä arvoista, vastuista ja tavoitteista. (Varhaista aikaa-Varhaiskasvatuksen aikaa.)

(Varhaista aikaa-Varhaiskasvatuksen aikaa, 2018)

3.3 Lapsen arki päiväkodissa

Lapsen elämä rakentuu ensisijaisesti perheen, kodin ja päivähoidon ympärille. Lapselle perhe on lähin kasvuympäristö ja päivähoidolla on merkittävä rooli lapsen arjessa. Kokopäivähoidossa oleva lapsi viettää arkisin ajallisesti enemmän valveaoloajastaan aikaa päivähoidossa kuin kotona. (Kyrönlampi-Kylmänen, 2010, 35-36.)

Perheen arki rytmittyy työelämän ja päivähoidon välille ja vapaa-aika painottuu viikonloppuihin ja loma-aikoihin. Arki-illat koostuvat usein harrastuksista, jolloin yhteinen aika saattaa jäädä vähäiseksi. Viime vuosina esimerkiksi kauppojen aukioloaikojen vapautuminen on lisännyt niin ilta-, viikonloppu- kuin yö hoidonkin tarvetta. (Kyrönlampi-Kylmänen, 2010, 52.)

Näin ollen toimivat kasvatuskumppanuussuhteet vanhempien ja varhaiskasvattajien välillä ovat ensiarvoisen tärkeitä. Lapsi viettää ison osan arjestaan päiväkodissa, jolloin vanhempi saattaa kokea riittämättömyyden tunnetta liittyen yhteiseen aikaan lapsen kanssa. Päivähoidon vastuulle jää miettiä toimivia keinoja tuoda lapsen arki näkyväksi vanhemmalle. Mielestäni valokuvien avulla näkyville tuotu arki on yksi toimivista menetelmistä.

Päiväkodin arki muodostuu erilaisista rutiineista, käytänteistä ja toimista. Päiväkodin arki on kuitenkin erilainen ja yksilöllinen jokaiselle lapselle. Lasten erilaiset näkemykset ja kokemukset vaikuttavat, sekä lasten omaan käyttäytymiseen, että aikuisten käyttäytymiseen, jolloin päiväkodissa tapahtuva arki ja toiminta muuttuvat. Lapsi ei ole kasvatustilanteissa ainoastaan pelkkä oppija, vaan hän on myös toiminnan sisältöjen tuottaja. Kun lapset otetaan mukaan suunnittelemaan asioita ja toimintoja yhdessä henkilökunnan kanssa, on tämä avain lasten ja heidän persoonansa syventämiseen. (Reunamo, 2007, 29.) Vanhempien tietoisuus siitä, mitä on lapsen arki päiväkodissa ja heidän mahdollisuus osallistua toimintaan, tuo tärkeää lisäarvoa laadukkaalle varhaiskasvatukselle.

Päivittäiset toistuvat rutiinit rakentavat päiväkodissa jokaisen lapsen arjen. Näitä tilanteita ovat esimerkiksi leikki, pukeminen, riisuminen, wc-toiminnot, ruokailu, lepo

ja uni sekä ulkoilu. Mitä pienemmästä lapsesta on kyse, sen enemmän näihin päivitäisiin perustoimintoihin käytetään aikaa. (Tiusanen, 2008, 79.) Päivän toiminnot toistuvat päiväkodin arjessa samassa tutuksi tulleessa järjestyksessä. Tämä struktuuri tukee lapsen kehitystä ja kasvua ja helpottaa lasta hahmottamaan arkea toistuvien rutiinien kautta. Tämä myös helpottaa lasta jäsentämään arjesta ehjän kokonaisuuden ja luo lapselle perusturvallisuuden tunteen. Arjen tilanteet eivät tule lapselle yllättäen ja ennakoimatta, joka tekee lapsen arjesta sujuvampaa. (Matilainen, 2008, 23.)

Kun päivähoitovaihe alkaa, lasten ja perheiden elämään on löydyttävä uudenlainen rytmi ja tasapaino. Tasapainon etsintä vaikuttaa moneen tilanteeseen lapsen ja perheen elämässä, esimerkiksi uni-valverytmiin. Tasapainon löytymiseen vaikuttaa paljon se, millaiseksi päiväkodin ja kodin vuoropuhelu muodostuu. (Tiusanen, 2008, 80.) Tässäkin tilanteessa näen valokuvien tarpeellisuuden ja hyödyn isossa roolissa. Valokuvien avulla voidaan viestittää vanhemmille lapsen arjen sujuvuudesta päiväkodissa. Vanhempi saa näin vahvistusta lapsen hyvinvoinnille päiväkodissa. Näin vanhempi kykenee parempaan vuoropuheluun valokuvien avulla lapsen ja myös varhaiskasvattajien kanssa.

Päivähoitoon sopeutumiseen vaikuttaa oleellisesti myös se, miten lapsi kiintyy hoitajiinsa päiväkodissa. (Sinkkonen & Suhonen, 2008, 124.) Cassiba, Iljendoorn ja D'Odorico (2000) ovat tutkineet äidin ja lapsen, sekä päivähoidon henkilökunnan välistä kiintymyssuhdetta. He ovat tutkimuksessaan todenneet, että lapset, joilla on turvallinen kiintymyssuhde äitiin ja hoitajiinsa päiväkodissa ovat sitoutuneimpia leikkiin, kuin ne lapset, joilla kiintymyssuhde on ollut puutteellinen. Myös äidin ja hoitajien välinen suhde ja sen toimivuus on merkittävä. (Cassiba, Iljendoorn & D'Odorico, 2000, 241-255.)

Kun lapsi on turvallisesti kiinnittynyt niin äitiin, kuin hoitajiinsa, ovat nämä lapset itsenäisempiä, empaattisempia sekä, tavoitteelliseen toimintaan orientoituneita, kuin turvattomasti kiinnittyneet lapset. (Sinkkonen & Suhonen, 2008, 125.) Valokuvauksen keinoin voidaan yhdistää lapsen arki päiväkodissa osaksi lapsen arkea kotona. Näin voidaan edelleen vahvistaa lapsen turvallisuuden tunnetta ja kiintymyssuhteita yhdessä vanhempien ja varhaiskasvatushenkilöstön kanssa. Lapsen arjen tunteminen päiväkodissa on ensiarvoisen tärkeää, jotta näiden asioiden toteutuminen mahdollistuu.

4 OPINNÄYTETYÖN TOTEUTTAMINEN

4.1 Tutkimuksen aihe ja tarkoitus

Opinnäytetyöni tarkoituksena oli tuoda valokuvien keinoin lapsen arki päiväkodissa näkyväksi vanhemmalle ja mahdollistaa vanhempien osallisuus lapsensa varhaiskasvatukseen. Vanhemmat saivat viikoittain kuvia lapsestaan kuvattuna päivähoidon tavallisessa arjessa. Kuvat olivat osin lapsen omia kuvausehdotuksia, mutta myös minun itseni valitsemia otoksia. Kuvaustilanteita ei tehty niin sanotusti teennäisiksi tilanteiksi, vaan ne olivat aitoja arjen tilanteita.

Pedagoginen dokumentointi on varhaiskasvatuksen suunnittelun, toteuttamisen ja arvioimisen keskeinen työmenetelmä. Sitä tehdään arjen joka tilanteessa. Pedagoginen dokumentointi mahdollistaa huoltajien ja lasten osallistumisen toiminnan suunnitteluun, arvioimiseen ja kehittämiseen (Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet 2016, 37). Valokuvaus on yksi menetelmä, jonka keinoin tutkin lapsen arjen tutummaksi tekemistä ja vanhempien osallisuuden mahdollistamista. Tarkoitukseni oli saada vanhemmille visuaalisesti näytetyksi oman lapsen toiminta ja tekeminen päivähoidossa. Mahdollisesti valokuvien käytöstä tulisi toimiva ja käytetty malli tulevaisuudessa luomaan toimiva yhteistyö ja yhteisöllisyys vanhempien kanssa sekä se antaisi vanhemmille mahdollisuuden osallisuuteen lapsen arjessa päiväkodissa.

4.2 Tutkimustehtävä ja tutkimuskysymykset

Aikuisen mahdollisuudet päästä osaksi lapsen maailmaa toteutuu vasta, kun aikuinen ymmärtää lapsen omintakeisen ja erilaisen tavan ilmaista itseään ja kertoa asioitaan. Tähän tarvitaan lapselle mieleisiä ja ilmaisuvapauden sallivia menetelmiä, joiden löy-

täminen ja käyttäminen ovat tärkeitä toimittaessa lasten kanssa erilaisissa arjen ympäristöissä (Roos, 2016, 27) Opinnäytetyössäni menetelmänä oli valokuvaus, joka toimi tässä erittäin hyvin tuoden lapsen arjen tutummaksi vanhemmalle ja oli ilmaisutapana mielekäs myös valokuvauksen toteuttajalle. Mielestäni on äärimmäisen tärkeää löytää tapoja ja keinoja, joiden avulla lapsi ja lapsen arki tulevat lähelle kotia. Valokuvaus on ilmaisukeinona luonteva, jolloin vanhemmalle välittyy lapsesta totuudenmukainen kuva lapsen arjen ympäristössä. Mikäli ilmaisukeino ja tarkoitan tässä yhteydessä valokuvausta, on kovin vieras tai luo jännitteitä, vaikeuttaa se aidon ilmapiirin luomista. Opinnäytetyöni valokuvausprojektin aikana sain huomata, kuinka tärkeäksi osaksi valokuvat muodostuivat lapsille. He saivat valokuvien avulla kertoa vanhemmilleen päivästä ja kokemuksen vanhemman läsnäolosta, vaikka vanhempi ei konkreettisesti ollut mukana päiväkodin arjessa.

Laadullisessa tutkimuksessa on useita erilaisia tiedonhankinnan strategioita. Opinnäytetyöni tiedonhankinnan strategia oli visuaalinen etnografia. Etnografinen tutkimus tarkoittaa ihmisistä kirjoittamista ja tämän kaltaisen tutkimuksen tarkoitus on osallistavan havainnoinnin keinoin ymmärtää ja kuvata tutkittavaa ihmisryhmää tai yhteisöä. (Metsämuuronen, 2006, 94.)

Etnografia rakentuu yhteisössä tai tässä tapauksessa päiväkodissa tehtävästä työstä sekä kerätyn aineiston kuvauksesta ja analyysistä. Valokuvaus teki opinnäytetyöstäni visuaalisen etnografian. Visuaalisesti painottunut etnografia tarkoittaa näin ollen opinnäytetyössäni kuvallisen ja sanallisen aineiston yhdenvertaisuutta. Kuvallinen osuus oli välttämätön, jotta sain riittävän tiedon, onko valokuvaus päiväkotiin soveltuva menetelmä tuomaan lapsen arjen tutummaksi vanhemmalle, sekä lisääkö tämä menetelmä vanhempien osallisuutta lapsensa varhaiskasvatukseen. (Haveri, 2015, 6-12.)

Opinnäytetyölläni oli tarkoituksena vastata tutkimuskysymyksiin:

- Lisääkö valokuvaus vanhempien tietoa lapsen arjesta päiväkodissa?
- Lisääkö tieto vanhempien osallisuutta lapsensa arkeen päiväkodissa?

4.3 Tutkimusmenetelmät

Opinnäytetyöni oli kvalitatiivinen eli laadullinen tutkimus. Laadullinen tutkimus on kokonaisvaltaista tiedon hankintaa ja tieto pyritään hankkimaan luonnollisissa eli todellisissa tilanteissa. Tutkimusaineisto kerätään ennalta määrättyltä kohdejoukolta kyselyjen, haastattelujen ja havainnoinnin avulla. (Hirsjärvi & Remes & Sajavaara, 164.)

Kvalitatiivisen tutkimuksen myötä ovat yleistyneet sellaiset tiedonkeruumenetelmät, joissa pyritään ymmärtämään henkilöitä tai toimijoita heidän itsensä tuottamien tarinoiden tai kertomusten avulla. Aineistoina voi olla monenlaisia dokumentteja, kuten päiväkirjat. (Hirsjärvi & Remes & Sajavaara, 2013, 217) Laadullisen tutkimuksen käytetyimmät aineistonkeruumenetelmät ovat kysely, haastattelu, havainnointi sekä erilaisista dokumenteista kerätty tieto. Menetelmiä voidaan käyttää joko vaihtoehtoisesti, eri tavoin yhdisteltyinä tai rinnakkain. (Tuomi & Sarajärvi, 2002, 83.) Seuraavassa kerron mitä menetelmiä käytin opinnäytetyöni aineiston keräämisessä sekä hakiessani vastausta tutkimuskysymyksiini.

4.3.1 Valokuvaus lapsen arjen tutkimisena

Valokuvia käytetään visuaalisena keinona hyvin monin eri tavoin. Esimerkiksi niitä voidaan käyttää kognitiivisena tukena. Tällöin valokuvia käytettäessä henkilön on helpompi kertoa tapahtumista, eli ne ovat osa kommunikointia. Valokuvia voidaan käyttää asioiden jäsentämisen tukena. Tällöin kyse on esimerkiksi keinosta helpottaa asioiden oikeaa järjestystä. Valokuvia voidaan käyttää muistin tai kerronnan tukena. Valokuvat voivat toimia myös keskustelualustoina, jolloin valokuvia käytetään apuna keskusteluissa. (Trygg, 2010, 57-58.) Opinnäytetyöhöni liittyi edellä mainituista kognitiivinen, muisti ja kerronnan tuki. Lasten iät huomioiden valokuvista oli hyötyä vanhemmille ja valokuvat kertoivat arjesta. Näiden avulla vanhempien oli helpompi käydä keskustelua kotona lasten arjesta päiväkodissa ja näin ollen myös vanhempien osallisuus helpottui ja mahdollistui. Käytin valokuvia myös osana vasu-keskusteluja eli lapsen varhaiskasvatussuunnitelman laadintaa, jolloin vanhemman oli helpompi valokuvien avulla mieltää lapsensa arkea ja opittuja asioita.

Valokuvien avulla voidaan tuoda esille hyvin monenlaisia asioita, joihin ei aina sanat riitä. Valokuvista muodostuu merkityksellinen asia, joissa tunteet ja muistot ovat läsnä. (Halkola, 2009, 13.) Valokuvaaminen on tuttu ja helposti lähestyttävä väline, ja valokuvauksen mahdollisuudet ovat moninaiset. Valokuvien avulla voidaan lukea ihmisten välisiä suhteita, sen avulla voidaan tulkita ilmeitä ja eleitä, sekä niiden avulla voidaan muistella jo menneitä asioita. (Bardy & Känkänen, 2005, 83.) Valokuvaus antaa myös mahdollisuuden lapsen ja vanhemman vuorovaikutussuhteelle. Valokuva innoittaa lasta kertomaan tapahtumista ja vastaavasti vanhempaa kysellemään erilaisia asioita valokuvien perusteella. Näin vanhemmalle tulee mahdollisuus katsoa, miltä lapsen maailma näyttää. Tämä on merkittävä asia lapsen kokemusmaailmassa. Vanhemman ja lapsen vuorovaikutussuhteen lisäksi valokuvat mahdollistavat myös lapselle itselleen arvokkaan minä-kuvaa vahvistavan muiston. (Harju, 2009, 230-232.)

Valokuvat kuvasin omalla kamerallani. Lähettämäni valokuvat sisälsivät lasten arjen kuvaamista erilaissa jokapäiväisissä tilanteissa. Niitä olivat esimerkiksi ruokailutilanteet, leikkitilanteet, ulkoilu ja myös uudet opitut taidot, kuten ruuan itse ottaminen. Lapset ideoivat itse hyvin paljon mitä haluavat kuvattavan. Leikki- ja ulkoilutilanteet olivat suosituimpia tilanteita esitellä kotona vanhemmille. Pyrin luomaan valokuvien välityksellä vanhemmalle mahdollisimman totuudenmukaisen kuvan ja mielestäni lasten omat ideat kuvauskohteista ja -tilanteista olivat merkityksellisiä.

Lähetin kuvat viikoittain vanhemmille. Jokaiseen tiedostoon laitoin kuvien lisäksi muutaman lauseen. Halusin lauseet lisäämään kuvien tuomaa tietoutta, mutten halunnut kirjoittaa liikaa. Näin jätin myös lapselle mahdollisuuden kertoa itse kuvasta vanhemmalle. Pidin tätä tärkeänä asiana, jotta lapsille jäi itselleen mahdollisuus kertoa ja vanhemmalle mahdollisuus kysyä, koska tietoa ei ollut valokuvien mukana liikaa.

Kuvat lähetin Päikky-sovelluksen kautta. Sovellus on käytössämme oleva monipuolinen päivähoiton palvelu. Sovellus yhdistää vanhempien hoidon ja hallinnon tarpeet yhdeksi kokonaisuudeksi. Päikky-sovelluksen tarkoituksena on helpottaa arkea, niin kotona kuin päivähoitossa. (Mukava IT:n www-sivut 2018.) Sovellus on aktiivisessa käytössä, jolla tiedotamme vanhempia toiminnastamme ja sovelluksen kautta myös vanhemmat tiedottavat asioita, kuten ilmoittavat lasten hoitoajat. Tästä johtuen

Päikky-sovellus oli oleellinen jaärkevin tapa kuvien lähettämiseen ja tuki näin ollen arkipäiväämme varhaiskasvatuksessa.

Päikky-sovellus toimi kuvien lähettämisen kanavana melko hyvin, vaikka se on hieman hidas ominaisuuksiltaan. Valokuvia ei voi lähettää suoraan kännykän välityksellä samalle henkilölle kuin ainoastaan yhden valokuvan kerrallaan. Toiminto helpottuisi huomattavasti, jos valokuvia voisi lähettää niin sanotusti reaaliaikaisesti useita samalle henkilölle. Nyt valokuvien järjestely ja laittaminen tiedostoiksi oli projektin hitain vaihe.

Valokuvausprojektin aikana sain positiivista palautetta valokuvien lähettamisestä. Eräs äiti kertoi, että he ovat säännöllisesti käyneet kuvat läpi lasten kanssa ja lapset ovat saaneet kertoa kuvista. Seuraavassa muutama suora lainaus saamistani kommentteista:

"KUNPA NÄITÄ TULISI AINA!"

"ON KIVA NÄHDÄ PALOJA POIKIEN PÄIVÄSTÄ!"

"KUVAT KERTOVAT ERILAISIA ASIOITA KUIN LAPSET!"

Valokuvausprojekti laajeni minun ryhmässäni myös vasu-keskusteluihin. Otimme työparini kanssa valokuvat osaksi vasu-keskustelua. Tulostimme etukäteen kuvia lapsen lähikuukausilta päiväkodissa. Lapsi sai itse kertoa kuvasta, jonka kirjasimme kuvien yhteyteen. Jos lapselle oli opittuna jokin uusi taito tai tavoite saavutettu ja siitä oli kuva, oli mukavaa näyttää tämä taito tai asia vanhemmalle. Se on totta, että valokuvat näyttävät asiat eri tavalla, kuin kerrottuna. Eräskin äiti ei ollut ollenkaan ajatellut, että lapsi osaisi syödä haarukalla ja veitsellä. Kuvan nähtyään asia tuli hänelle konkreettiseksi ja visuaalisuus helpotti tilannetta. Saimme tästä hyvin paljon positiivista palautetta ja aion jatkaa tapaa tulevaisuudessakin.

4.3.2 Havaintopäiväkirja

Itse keräsin aineistoa muun muassa pitämällä havaintopäiväkirjaa, joka on yksi laadullisen tutkimuksen tiedonkeruumenetelmistä. Päiväkirjaan kirjataan ylös tutkittavaan asiaan liittyvät tapahtumat, asiat ja huomiot. Ilman dokumentointia havainnointi, joka liittyy tapahtumaan tai tilanteeseen, ei ole tieteellistä. Havaintopäiväkirja laaditaan sellaiseksi, jossa havainnoitavat asiat muodostavat oman selkeän strukturinsa. (Kananen, 2014, 64-67.)

Päiväkirjassa minulla oli kaavio koskien jokaista viikkoa erikseen. Kaaviossa oli opinnäytetyöhöni liittyvien lasten nimet ja heidän mahdolliset vapaapäivät. Nämä siitä syystä, etten kuvia lähettäessä pohdi, miksi joistakin on sillä hetkellä vähemmän kuvia. Kaavio helpotti myös kuvien määrän hahmottamista. Havaintopäiväkirjassa minulla oli myös matkan varrella ilmenneitä ajatuksia, oivalluksia ja kommentteja. Havaintopäiväkirjan avulla sain tärkeää tietoa esimerkiksi kuvien aiheista. Huomasin nopeasti, että tietyistä tilanteista ei ollut kuvia lainkaan. Tällaisia tilanteita olivat esimerkiksi pukemistilanteet, erityisesti uloslähtötilanteissa. Nämä tilanteet ovat hyvin usein niitä hektisiä tilanteita, joissa pienellä ajalla tapahtuu paljon eli yksinkertaisesti sanottuna syy on kiire. Valokuvauksen edetessä huomioin myös, että sisaruksia tulee kuvattua helposti niin sanotusti pareina. Tähän aloin kiinnittää erityistä huomiota, jotta jokaisen lapsen oma persoona ja oma tapa toimia päiväkodissa välittyisi kuvien kautta kotiin. Valokuvausprojektin loppuvaiheessa huomioin myös sen, että kuvia tulee paljon myös samoista tilanteista, esimerkiksi samoista leikeistä. Lapset hyvin usein valitsevat ne mieluisimmat leikit ja kaverit. Valokuvien myötä asia konkretisoitui itsellekin ja näin asiaan oli mahdollista tehdä tarpeen mukaan muutoksia. Mielestäni ei ole tarkoituksenmukaista lähettää vanhemmille toistuvasti samankaltaisia kuvia, vaan monipuolisesti arjen eri tilanteista. Valokuvien käytöstä on näin ollen iso hyöty myös varhaiskasvattajille itselleen työn arvioinnin ja kehittämisen näkökulmasta.

Havainnointitavat jaetaan osallistuvaan ja osallistumattomaan havainnointitapaan sen mukaan, miten tutkija toimii suhteessa tutkimuskohteeseen. Osallistuva havainnointi, jota oma havainnointitapani oli, tarkoittaa sitä, että osallistuin tutkimuskohteen toimintaan yhdessä tutkimuskohteen jäsenten eli lasten kanssa. Havainnointi voi olla

suunniteltua tai suunnitelmatonta tutkimuksen ajan. (Vilkkä, 2006, 42-44.) Valokuvaustilanteet olivat osin suunniteltuja perustuen siihen, että halusin tuoda lasten arjen näkyväksi vanhemmille. Suunnittelematonta se oli niiltä osin mitä arki toi valokuvauksen aikana ja mitä toiveita esimerkiksi lapset esittivät liittyen valokuvaukseen ja kuvattaviin asioihin tai toimintoihin.

Havaintopäiväkirjan lisäksi tein samaiseen vihkoon myös muita muistiinpanoja ja oivalluksia. Silloin puhutaan kenttämuistiinpanoista. Havainnot kirjataan ylös heti tai mahdollisimman pian havainnon tai oivalluksen tapahduttua. Arjessa tapahtuu paljon, joten yksityiskohdat unohtuvat nopeasti, jos niitä ei kirjaa itselleen ylös. Tilanteet saattavat myös muuttua nopeasti, joten tällöin on käytettävä kenttämuistiinpanomenetelmää. (Kananen, 2014, 69.)

Kenttätyöskentelyä käytettäessä puhutaan kohdistetusta havainnoista. Se tarkoittaa, että osallistuin tutkimuskohteeni eli lasten arkielämään, mutta havainnoin vain rajattuja asioita. Kohdistetun havainnoinnin lähtökohtana on, että mielenkiinto syntyy tiettyyn asiaan tai toimintaan. Tämä on tavallista etnografisessa tutkimuksessa. (Vilkkä, 2006, 44.) Oman tutkimukseni aikana kirjasin kenttämuistiinpanoina valokuvaukseen liittyviä oivalluksia ja vanhempien kommentteja sekä muita mieleeni tulleita asioita tai ideoita. Muistiinpanot kuitenkin liittyivät opinnäytetyöni aiheeseen ja siihen liittyviin tutkimuskysymyksiin, joihin tutkimuksellani hain vastauksia.

4.3.3 Vanhempien haastattelut

Toinen aineistonkeruumenetelmäni oli lomakekysely vanhemmille (Liite 2). Lomakekysely on laadullisen tutkimuksen yksi käytetyimmistä menetelmistä. Lomakekyselyjä on monenlaisia ja ne voidaan luokitella esimerkiksi yksilö- tai ryhmähaastatteluiksi osallistujamäärän mukaan. Kysymystyyppi taasen ratkaisee, onko kyseessä lomakehaastattelu eli kysely, teemahaastattelu tai syvähaastattelu eli avoin haastattelu. Lomakehaastattelu on laadullisessa tutkimuksessa kysely. Kyselyssä kysymykset liittyvät tiettyyn teemaan, joka on ennalta mietitty. (Kananen, 2014, 70.)

Haastattelun ja kyselyn tarkoituksena on saada tietää mitä ihminen ajattelee tai miksi hän toimii, niin kuin toimii. Kyselyssä tiedonantajat eli tässä tapauksessa vanhemmat, täyttivät kyselylomakkeen kotonaan. (Tuomi & Sarajärvi, 2018, 84.) Kyselyn englanninkielinen termi, survey, tarkoittaa kyselyn muotoa, jossa aineisto kerätään standardoidusti. Standardoitu tarkoittaa, että kysymykset on kysytty kaikilta vastaajilta samalla tavalla. (Hirsjärvi, Remes & Sajavaara, 2013, 193.)

Lomakekyselyn jaoin vanhemmille kahden kuukauden valokuvausprojektin loputtua. Vastausaikaa perheet saivat seitsemän päivää. Lomakekyselyt jaettiin kaikille valokuvausprojektiin osallistuneille perheille eli viidelle perheelle ja kysely koski kymmentä lasta. Lomakekyselyssä kysymykset olivat kaikille vanhemmille samat, jolloin kyseessä on strukturoitu haastattelu.

Lomakekyselyn kysymyksistä kuusi koski valokuvien käytettävyyttä ja vanhempien kokemuksia osallisuuden mahdollistumisesta valokuvien käytön kautta sekä lapsen arjen näkyvyyttä vanhempien silmin. Viimeinen kysymys oli vapaan sanan kohta, jonne vanhempi sai halutessaan kirjoittaa muuta valokuvausprojektiin liittyvää.

5 TULOKSET

5.1 Perhe 1

Perhe 1 kertoi käyneensä joka kerta keskustelua lasten kanssa kuvista. Kuvista kerrattiin kavereiden nimiä, leikkejä, sekä muita päivän touhuja. Vanhempien kokemuksen mukaan kuvista ilmeni uusia asioita tai asioita, joita he eivät tienneet liittyen lapsien arkeen päiväkodissa. Esimerkiksi kuvien kautta ilmeni uusia leikkikavereita ja touhuja, joita lapset eivät kotona olleet osanneet nimetä. Kuvien kautta oli ilmennyt myöskin muutamia käytännön taitoja, jotka vielä kotona ovat olleet paljolti harjoittelun asteella. Vanhemmat kokivat, että valokuvaus on hyvä ja toimiva lisä saada tietoa lapsen

arjesta päiväkodissa. Lasta kotiin hakiessa harvemmin tulee erinäisistä syistä johtuen juteltua kuluneen päivän tai viikon tapahtumista kovin tarkasti. Lisäksi vanhempien mielestä lapset eivät ikänsä puolesta osaa vielä itse kovin tarkasti raportoida päivän eri touhuista tai leikkikavereista. Vanhemmat kokivat, että valokuvat helpottavat vanhempia käymään keskustelua lapsen kanssa lapsen arjesta päiväkodissa. Erityisesti valokuvat helpottivat kenen kanssa, mitä ja miksi tilanteita. Vanhemmat kokivat, että valokuvien myötä heidän on helpompaa antaa myös itse ideoita tai toiveita henkilökunnalle liittyen lasten arkeen ja toimintaan päiväkodissa. Vanhempien mielestä aihe oli hyvin onnistunut, he toivoivat, että menetelmä kantaa hedelmää ja vakiintuu osaksi päiväkodin ja kodin välistä informaatiota. He kiittivät saadessaan olla projektissa mukana.

5.2 Perhe 2

Perhe 2 oli käynyt keskustelua lasten kanssa valokuvista ja niissä tapahtuvista asioista. Vanhemmille oli ilmennyt valokuvista uusia asioita tai asioita, joita he eivät tienneet etukäteen liittyen lasten arkeen päiväkodissa. Heidän kokemuksen mukaan lasten suusta ei aina kuule kovin yksityiskohtaisesti mitä päivän aikana on tarkalleen tehty tai leikitty ja keiden kanssa. Valokuvat toivat tähän lisävaloa. Vanhempien mielestä valokuvat ovat hyvä lisä saada tietoa lasten arjesta päiväkodissa. Valokuvien avulla sai hyvin tietoa, jonka pystyi yhdistämään lasten kertomaan. Vanhemmat kokivat, että valokuvat helpottavat vanhempia käymään keskustelua lapsen kanssa päiväkodin arjesta. He esimerkiksi pystyivät kyselemään lapsilta enemmän yksittäisestä leikistä, joka oli valokuvattuna. Vanhemmat kokivat, että valokuvien kautta on helpompaa antaa ideoita ja toiveita henkilökunnalle liittyen toimintaan ja arkeen päiväkodissa. Heidän mielestään valokuvat olivat hyvä idea ja toimiva menetelmä.

5.3 Perhe 3

Perhe 3 oli käynyt keskustelua yhdessä lasten kanssa kuvista ja niissä tapahtuvista asioista ja toimista. Heille ei kuitenkaan valokuvien kautta ilmennyt uusia asioita tai asioita, joita he eivät olisi jo tienneet tapahtuvan päiväkodissa. Syy tähän oli, että heille

on lasta hakiessa kerrottu mitä päiväkodissa puuhataan, keiden kanssa ja mitkä asiat ovat osa arkea. Vanhemmat kokivat, että valokuvien välityksellä he saivat enemmän tietoa lapsiensa arjesta ja varmistuksen siitä, että molemmat lapset viihtyvät ja heillä on hyvä olla. Nuorempi lapsi ei aina haluaisi aamuisin lähteä päiväkotiin tai hän ilmoittaa haluttomuudestaan jo illalla. Ilmeistä ja kehonkielestä kuitenkin näkee, että kaikki on hyvin, molemmilla. Vanhemmat kokivat, että valokuvaus on hyvä lisä saada tietoa lapsen arjesta päiväkodissa. Kolme-neljä-vuotiaan jutuista ei aina saa selvää, joten valokuvat täydentävät kerrontaa. Nuorempi lapsi kertoo joskus hänellä olevan tylsää tai ei ole kaveria. Kuvista päätellen hänen on hyvä olla hoidossa ja tekemistä ja touhua riittää muun muassa kavereiden kanssa. Vanhempi lapsi kertoo jo enemmän itsenäisesti päivän kulusta, tapahtumista, kavereista ja leikeistä. Vanhempien kokemuksen mukaan valokuvat helpottavat keskustelua lasten kanssa päiväkodin arjesta. Valokuvien avulla on helppo kysyä mitä teit tässä kuvassa tai kenen kanssa. Myöskin konkreettisia ja tarkempia kysymyksiä on helpompi esittää valokuvien avulla. Valokuvat tuovat myös esille erilaisia asioita mitä ei esimerkiksi tule käytyä läpi arjen keskusteluissa lasta tuodessa tai hakiessa.

5.4 Perhe 4

Perhe 4 kertoi käyneensä keskustelua lasten kanssa valokuvista kotona. Vanhemmille ilmeni kuvien perusteella uusia asioita tai asioita, joita he eivät osanneet ajatella koulun lapsen arkeen päiväkodissa. Heitä yllätti se, että lapset antoivat ottaa itsestään kuvia, koska eivät kotiarjessa yleensä niin tee. Vanhempia yllätti myös se, että hoitopäivä piti sisällään myös samoja arkisia toimintoja kuin kotonakin, joita vanhemmat pitivät hyvänä asiana. Näitä arkisia toimintoja olivat muun muassa lelujen siivous niin sisällä kuin ulkona ja astioiden vieminen ruokakärryyn ruokailun päättyessä. Vanhempien mielestä valokuvaus on hyvä lisä saada tietoa lapsen arjesta päiväkodissa. Valokuvista saa myös hyvät muistot tulevaisuuteen. Vanhempien mielestä päiväkodissa vietetty aika on yhtä merkityksellistä kuin kotona vietetty aika, joten siitäkin syystä muistot ovat tärkeitä. Vanhempien mielestä valokuvat helpottavat heitä vanhempina käymään keskustelua lasten kanssa lapsen arjesta päiväkodissa. Lapset eivät aina muista kertoa päivästä muuta kuin sen, mitä oli välipalaksi. Muu arkinen touhu jää

helposti kuulematta, joten valokuvien kautta on helppo käydä keskustelua kotona. Valokuvien kautta vanhemmat kokivat myös helpommin voivansa antaa ideoita tai esittää toiveita toimintaan liittyen lapsen päiväkodissa. Tästä valokuvausprojektista vanhemmille kehittyi jo idea, että isommat lapset voisivat itse kuvata ja oppia näin valokuvasta. Heidän mielestään valokuvausprojekti oli onnistunut ja hyvä idea ja toivoivat sen muodostuvan pysyväksi ilmiöksi päiväkodissa.

5.5 Perhe 5

Tältä perheeltä en saanut palautekyselyä. Perheillä on erilaisia edellytyksiä ja toiveita yhteistyön näkökulmasta ja, myös erilaiset toiveet miten haluavat osallistua ja minkälainen osallisuus on heille riittävää. Varhaiskasvattajien tehtäväksi jää miettiä mikä yhteistyötapa kunkin perheen kanssa on sopivin ja heidän tavoilleen toimiva ja kunnioittaa tätä tapaa.

5.6 Valokuvien käyttö lapsen varhaiskasvatussuunnitelman laadinnan tukena

Käytin valokuvia myös osana vanhempien kanssa yhteisyyssä käymissäni keskusteluissa. Valokuvien avulla pystyin havainnollistamaan vanhemmalle esimerkiksi lapsen oppittuja taitoja tai mahdollisesti osoittamaan aiemmin tavoitteiksi asetettujen asioiden oppimista tai edistymistä. Valokuvien avulla heräsi uusia keskusteluja ja uusia näkökulmia lapsen elämästä. Vanhempi saattoi ajatella, ettei oma lapsi esimerkiksi koskaan viihdy hiekkalaatikolla. Valokuvien avulla hänelle heräsikin erilainen käsitys lapsestaan. Samoin saattoi tapahtua ruokailutilanteita valokuvattaessa. Lapsi ei kotona halua syödä haarukalla, käyttääkin sitä sujuvasti päiväkodissa. Myös varhaiskasvattajana sain vanhemmalta uutta tietoa lapsesta valokuvien kautta virinneen keskustelun kautta. Valokuvien avulla voi myös helpompi esittää asioita vanhemmalle, mikäli vanhemmalla on itsellään vaikeuksia hahmottaa tilanteita, haasteita tai keskittyminen on haastavaa.

Valitsin valokuvat keskusteluun lapsen lähikuukausilta otetuista valokuvista ja mahdolliset aiemmat tavoitteet huomioiden. Valokuvia oli noin 4-6 kappaletta. Lapsen

iästä riippuen, olin myös haastatellut lasta, jolloin hän itse sai kertoa mitä kuvassa on, mitä siinä tapahtuu ja keiden kanssa. Kirjasin asiat sanasta sanaan niin kuin lapsi sen kertoi. Tämä sai myös kiitosta vanhemmilta, kuvissa oli lapsen oma näkemys ja ajatus. Keskustelujen jälkeen liitin valokuvat osaksi lapsen kasvunkaniota, jonne on kerättynä muistoja lapsen päiväkotipolusta. Näin valokuvat säilyvät ja kulkevat osana lapsen elämää. Vanhempien palaute valokuvista osana keskustelua oli hyvin positiivista. Sen koettiin olevan hyödyllinen lisä ja antavan lisäarvoa keskustelun tärkeydelle. Oma kokemukseni oli myöskin positiivinen ja valokuvat kulkivat luontevasti osana keskustelua. Jatkossa käytän valokuvia osana varhaiskasvatussuunnitelmien laadintaa näiden positiivisten kokemusteni johdosta.

5.7 Yhteenveto tuloksista

Valokuvausprojektin lomakehaastattelujen pohjalta kävi ilmi, että projekti oli onnistunut. Kyselyyn vastanneita perheitä oli neljä, yksi perhe jätti vastaamatta kyselyyn. Kaikki neljä perhettä olivat käyneet keskustelua lastensa kanssa valokuvista kotona. Kolme perhettä koki, että valokuvien kautta ilmeni uusia asioita liittyen lapsen arkeen päiväkodissa. Yhden perheen kanta oli, ettei uusia asioita ilmennyt ja heille oli selvää mitä lapsen arkeen päiväkodissa kuuluu. Vastanneiden perheiden kokemuksen mukaan valokuvaus on hyvä lisä saada tietoa lapsen arjesta päiväkodissa ja valokuvaus helpottaa vanhempia käymään keskustelua lapsen kanssa hänen arjestaan päiväkodissa. Vastanneet vanhemmat kokivat, että heidän oli helpompi valokuvien kautta ja valokuvien avulla antaa ideoita ja toiveita päiväkodin henkilökunnalle liittyen toimintaan lapsen päiväkodissa. Vastanneista perheistä kolme toivoivat valokuvauksesta tulisi pysyvä ilmiö lapsensa päiväkodissa ja pitivät opinnäytetyön aihetta hyvänä ja tarpeellisena.

Valokuvausprojektin ja siitä saatujen lomakehaastattelujen valossa valokuvaus lisäsi vanhempien osallisuutta. Osallisuuden lisääntyminen oli vanhempien kertoman mukaan helpompaa juuri siitä syystä, että arki oli tulla tutummaksi, selvemmäksi ja lähemmäksi kotia. Opinnäytetyöhöni osallistuneen vanhemmat kokivat tiedon lisääntyneen ja näin osallisuuden termin tulleen selvemmäksi. Kuitenkin vanhemmat haluavat määrittää itse kuinka paljon haluavat olla osallisia ja myös kokevat osallistumisen

mahdollisena ja tärkeänä. Monet vanhemmat edelleen ajattelevat, että osallistuminen vanhempainiltaan, kevättapahtumaan tai muuhun sellaiseen on riittävää ja osallisuutta. Varhaiskasvattajien tehtäväksi jää muuttaa tätä ajatusta uuden varhaiskasvatusperusteiden suuntaiseksi ja tuoda osallisuuden mahdollisuus heidän tietoonsa sekä vastata niille, jotka osallisuuden jo tiedostavat. Varhaiskasvattajien on myös itse tiedostettava mitä osallisuus on, miten se eroaa osallistumisesta.

Havaintopäiväkirja ja kenttämuistiinpanot antoivat arvokasta tietoa ja oppia valokuvausprojektin aikana. Vanhempien kanssa käydyt niin sanotut ovensuukeskustelut olivat äärimmäisen tärkeitä opinnäytetyön kannalta. Ne antoivat tuoretta ja aitoa näkemystä suoraan lapsen parhaalta asiantuntijalta, omalta vanhemmalta. Näiden keskustelujen ja muistiinpanojeni kautta sain tutkimustietoa opinnäytetyöhöni. Havaintopäiväkirja auttoi minua muun muassa valokuvien tasapuolisen lähettämisen mahdollistamiseen, koska pidin tarkkaa kirjaa valokuvista ja niiden määristä. Tulevaisuuden kannalta havaintopäiväkirjan kautta saaduilla opeilla on merkitystä. Näitä ovat esimerkiksi valokuvien kirjaaminen ja monipuolisten valokuvien lähettäminen. Valokuvausprojektin aikana yksi huomioni oli se, että esimerkiksi tietyt lapset leikkivät aina samoja leikkejä. Näiden huomioiden kautta varhaiskasvattajat voivat muokata oppimisympäristöjä mielekkäiksi ja tukemaan lasten mielenkiinnonkohteita, jolloin myös leikki monipuolistuu.

6 POHDINTA

Valokuvausprojekti onnistui hyvin ja sain matkan varrella paljon tärkeää näkemystä arjen tutuksi tekemiselle. Kuvaaminen onnistui lasten osalta hyvin, sain heiltä paljon ideoita mitä kuvata. Lapset tottuivat kameran läsnäoloon yllättävän nopeasti. Aluksi muistutin heitä, että kuvaamisesta ei tarvitse välittää, voivat jatkaa leikkejään ja toimiaan kamerasta huolimatta. Kuvat koostuivat päiväkodin tavallisesta arjesta ja tavallisista päivän toimista. Kuvat olivat aitoja otoksia enkä muokannut niitä millään tavalla.

Valokuvausprojekti kesti kaksi kuukautta ja perheet saivat valokuvia viikoittain Pääkky-sovelluksen kautta.

Tekemäni valokuvausprojektin ja palautekyselyjen kautta sain vastauksen tutkimuskysymyksiini. Valokuvauksen keinoin päiväkotiarjen tutuksi tekeminen oli toimiva menetelmä ja se lisäsi tietoa lapsen arjesta päiväkodissa. Menetelmä tuki myös vanhempien käymiä keskusteluja lapsensa kanssa kotona liittyen lapsen arkeen päiväkodissa. Lasten ikä vaikuttaa oleellisesti vuoropuheluun vanhemman kanssa ja myös lasten niin sanottu muistikapasiteetti saattaa olla rajallinen, jolloin valokuvista vanhempi sai tuen keskusteltaessa päiväkotiarjesta kotona. Valokuvista jäi myös muisto ajasta päiväkodissa, joka on merkityksellinen aika lapsen elämässä, kuten kotiarkikin. Valokuvat molemmista tärkeistä paikoista lapsen elämässä nivoutuivat tämän menetelmän turvin yhteen.

Toinen tutkimuskysymykseni liittyi vanhempien osallisuuteen lapsensa arkeen päiväkodissa. Myös tähän sain vastauksen valokuvausprojektin ja palautekyselyjen kautta. Vanhemmat kokivat valokuvien olevan erittäin hyvä lisä saada tietoa lapsen arjesta ja se helpotti heidän mielestään oleellisesti ideoiden ja toiveiden esittämistä lapsen arjesta päiväkodissa. Vanhemmat kokivat, että kun arjesta on selkeä kuva, helpottaa se osallisuutta päiväkodin arkeen. Vanhemmat kokivat yhteenkuulumisen tunteen lisääntyvän, kun lapsen päivä oli tuttu vanhemmalle. Näin heidän oli helpompaa esittää ideoita lapsen kautta tai suoraan henkilökunnalle liittyen lapsen arkeen päiväkodissa.

Vanhemmat toivoivat valokuvauksesta muodostuvan pysyväksi ilmiöksi päiväkodissa. Yhteisöllisyys ja yhteenkuuluminen lisääntyvät valokuvien kautta ja toivat päiväkodin arjen ja kotiarjen lähemmäksi toisiaan. Lapset viettävät ison osan valveilaoajastaan päiväkodissa, joten siellä tapahtuvien asioiden kuuluu välittyä myös vanhemmille. Hyvin usein esimerkiksi vasukeskusteluissa, lapsen varhaiskasvatussuunnitelma, varhaiskasvattaja kertoo lapsen arjesta ja taidoista, vanhempi on helposti kuuntelevassa roolissa. Valokuvien avulla myös vanhempi pystyy kertomaan lapsestaan asioita, jotka ovat arjen kannalta merkityksellisiä. Tämä lisää vanhempien osallisuutta. Koen, että valokuvat ovat erittäin toimiva keino vuorovaikutukselliseen kasvatuskumppanuuteen ja yhteistyöhön vanhempien kanssa.

Mielestäni opinnäytetyöni toteutustapa ja käymäni keskustelut vanhempien kanssa takasivat tutkimukseni luotettavuutta. Vanhemmille oli tärkeää tietää lapsen arjesta ja päästä osalliseksi lapsensa varhaiskasvatukseen. Tämä asia välittyi myös palautekyselyistä ja niiden positiivisista tuloksista. Opinnäytetyö toteutettiin lapsia ja vanhempia kunnioittaen ja heiltä oli saatu tarpeelliset luvat. Vanhemmat olivat tietoisia opinnäytetyöni tavoitteista ja tarkoituksesta sekä aikataulusta.

Käyttämäni menetelmät olivat mielestäni onnistuneita ja niiden avulla sain vastauksen tutkimuskysymyksiini. Menetelmien osalta ei ilmennyt ongelmia. Koin, että jokainen niistä oli toteutuskelpoinen tapa saada halutusta asiasta tietoa. Valokuvaus on lapsen arjen näkyväksi tekemisen kannalta mielestäni erittäin toimiva ja käyttökelpoinen menetelmä. Valokuvaus sopii päiväkodin arkeen ja mahdollistaa monenlaisten tilanteiden taltioinnin. Se on tuttu tapa myös lapsille, joten valokuvaus ei siltäkään osin hankaloita arkea. Valokuvaus sopii toteutettavaksi myös lasten itsensä kuvaamana tai ideoimana. Valokuvaus helpottaa myös vanhempia kohtaamaan lapsen arjen visuaalisesti toteutettuna ja luo yhteenkuuluvuuden tunnetta kodin ja päiväkodin välille. Yhteenkuuluvuuden tunne lisää vanhempien luottamusta varhaiskasvatukseen ja parantaa vuorovaikutusta ja kasvatuskumppanuutta lapsen, vanhempien ja varhaiskasvattajien välillä.

Päikky-sovellus valokuvien lähetykskanavana on melko toimiva. Kuvien muokkaaminen kansioihin ja tiedostojen tekeminen on hieman aikaa vievää, joka vaatii oman aikansa. Päikky-sovelluksen kautta ei myöskään voi suoraan lähettää useampaa kuvaa vanhemmalle eikä kuvaa voi lähettää jo otetuista kuvista. Tämä ominaisuus oli selkeä puute, joka toivottavasti korjaantuu tulevaisuudessa. Oman kameran käyttö tässä valokuvausprojektissa oli selkeästi hyödyllisin menetelmä verrattuna päiväkodin kännykkään ja valokuvien laatuun. Jatkossa pohdittavaksi jää millä keinoin valokuvat otetaan ja mitä halutaan valokuvien laadulta ja toteuttamiselta.

Valokuvauksesta ja arjen näkyväksi tekemisestä toivon jäävän pysyvän ilmiön päiväkodeille. Sen hyödyt osallisuuden ja yhteisöllisyyden lisääjänä ovat ilmeiset. Palautekyselyyn vastanneet vanhemmat antoivat positiivista palautetta ja toivoivat valokuvauksesta tulevan pysyvä asia lastensa arkeen. Valokuvaus antaa vanhemmille mahdollisuuden olla läsnä lapsensa arjessa, vaikka he ovatkin työelämässä. Valokuvaus

helpottaa vanhempia antamaan ideoita ja toiveita lapsensa arkeen liittyen ja näin mahdollistuu vanhempien osallisuus. Valokuvaus antaa myös väljyyttä niille vanhemmille, jotka eivät halua olla kovin aktiivisia osallisuuden näkökulmasta tai muulla tavoin ovat vähempään tyytyväisiä. Valokuvaus ei niin sanotusti vaadi vanhemmalta mitään mikä perheestä tuntuu vieraalta. Tällä lauseella tarkoitan sitä, että valokuvaus on menetelmänä jokaiselle tuttu ja valokuvat itsessään eivät vaadi kuin katsomisen. Jokainen perhe voi itse määritellä mitä haluavat valokuvilta ja miten niitä haluavat käydä lasten kanssa kotona läpi. Valokuvaus mahdollistaa paitsi valokuvien lähettämisen vanhemmille, myös muunlaisen dokumentoinnin kuten kasvunkansiot. Kasvunkansioihin voidaan koota lasten arjesta myös valokuvien avulla muistoja varhaiskasvatuspolusta kohti koulua. Valokuvaus mahdollistaa myös esimerkiksi valokuvanäyttelyn toteuttamisen yhdessä lasten kanssa, jolloin toteutuu myös lasten osallisuus.

Opinnäytetyöni tulosten pohjalta haluan jatkossa käyttää valokuvausta lasten arjen tuuksi tekemisen kanavana ja mahdollistaa vanhempien osallisuuden lastensa varhaiskasvatukseen. Näiden asioiden nivoutuminen yhteen on, niin perheiden, kuin varhaiskasvattajienkin kannalta merkityksellinen asia. Haluan osaltani olla mahdollistamassa tämän nivoutumisen. Mielestäni valokuvauksen keinoin se mahdollistuu. Valokuvaus on myös menetelmänä sellainen, joka antaa jokaiselle vanhemmalle mahdollisuuden juuri itselleen sopivalle osallisuudelle. Tällöin se ei rasita vanhempaa ja muodostuu luontevaksi osaksi arkea.

Oman oppimiseni kannalta opinnäytetyöllä ja valokuvausprosessilla oli suuri merkitys. Vanhempien tietämyksen lisääminen liittyen lapsen arkeen päiväkodissa ja itseäni kiinnostavan valokuvauksen mahdollistaminen omassa työssä antoivat vahvistuksen kiinnostukselleni vanhempien osallisuuden mahdollistajana. Valokuvavilla on rajaton mahdollisuus tuoda esiin monenlaisia asioita ja monenlaisista näkökulmista. Valokuvaukseen voidaan ottaa mukaan lapset ja mahdollistaa myös lasten osallisuus. Valokuvauksesta saadaan myös koko toimintakulttuuriin liittyvä yhteisöllisyyttä tukeva toimintamalli, joka tuo kodin ja päiväkodin lähemmäksi toisiaan.

Monen perheen arki on hektistä ja työuran määrittämää. Pieni pysähdys lapsen arjen näkökulmasta, lisää yhteenkuuluvuuden ja kuulluksi ja nähdyksi tulemisen tunnetta.

”Entä, jos katsoisit minua aivan hiljaa, keskittyen.
Näkisitkö minut arkesi seasta?
Näkisitkö sen, mitä en sano?
Näkisitkö sävyjä siitä, mitä haluan olla?
Tartu niihin, älä usko siihen,
millainen luulet minun olevan.
Tarvitsen siipeni.
unelmat värjäävät minut sisältä.
Katso minua lempeästi
ja auta tulemaan niiden kaltaisiksi.
Usko puolestani silloin,
kun maailmani on sumea ja raskas.
Tahdon, että olemassaoloni
tekee sinut onnelliseksi.
Sinun ilosi keventää minua.”
(Savolainen, 2008, 143)

LÄHTEET

- Alasuutari, M. 2010. Suunniteltu lapsuus – keskustelut lapsen varhaiskasvatuksesta päivähoitossa. Tampere: Vastapaino.
- Bardy, M. & Känkänen, P. 2005. Omat ja muiden tarinat. Ihmisyyttä vaalimassa. Helsinki: Sosiaali- ja terveystieteiden tutkimus- ja kehittämiskeskus.
- Cassiba, R., Ijzendoorn, M. & D’Odorico, L. 2000. Attachment and play in child centres: Reliability and validity of the attachment Q-sort mothers and professional caregivers in Italy: *International Journal of Behavioral Development*, 241-255.
- Eskel, P. & Marttila, M. 2013. Osallisuuden kokemus osana yhteisöllisyyttä. Teos Marjanen, P., Marttila, M. & Varsa, M. (toim.) Pienten piirissä: Yhteisöllisyyden merkitys lasten hyvinvoinnille. Jyväskylä: PS-kustannus, 77-80.
- Halkola, U. 2009. Mitä valokuvaterapia on? Teos Halkola, U., Mannermaa, L., Koffert, T. & Koulu, L. (toim.) Valokuvan terapeuttinen voima. Helsinki: Duodecim, 13.
- Harju, V. 2009. Lapsi linssin takana – valokuvaus lastensuojelun työvälineenä. Teos Teos Halkola, U., Mannermaa, L., Koffert, T. & Koulu, L. (toim.) Valokuvan terapeuttinen voima. Helsinki: Duodecim, 230-232.
- Haveri, M. 2015. Etnografia ja visuaalinen etnografia. Viitattu 23.5.2018. <http://slideplayr.fi/slide/11526369/>
- Hirsjärvi, S. Remes, P. & Sajavaara, P. 2013. Tutki ja kirjoita. Helsinki: Tammi.
- Häkki, A. Kuokkanen, H. & Virolainen, A. (toim.) 2014. Lapsen parhaaksi – Lähihoitaja varhaiskasvattajana. Helsinki: Edita.
- Kalliala, M. 2012. Lapsuus hoidossa – Aikuisten päätökset ja lasten kokemukset päivähoitossa. Helsinki: Gaudeamus.
- Kananen, J. 2014. Laadullinen tutkimus – Miten kirjoitan kvalitatiivisen opinnäytetyön vaihe vaiheelta. Jyväskylä: Jyväskylän ammattikorkeakoulu.
- Kanninen, K. & Sigfrids, A. 2012. Tunne minut! Turva ja tunteet lapsen silmin. Jyväskylä: PS-Kustannus.
- Koivunen, P-L. Hyvä päivähoito: Työkaluja sujuvaan arkeen. Jyväskylä: PS-Kustannus.
- Kaskela, M. & Kekkonen, M. 2006. Kasvatuskumppanuus kannattelee lasta – opas varhaiskasvatuksen kehittämiseen. Helsinki: Sosiaali- ja terveystieteiden tutkimus- ja kehittämiskeskus.
- Kyrönlampi-Kylmänen, T. 2010. Lapsen hyvä arki. Helsinki: Kirjapaja.
- Matilainen, T. 2008. Lapsi elää rutiineista. Helppo ja hyvä arki. Jyväskylä: Gummerus.

- Metsämuuronen, J. 2006. Laadullisen tutkimuksen käsikirja. Helsinki: International Methelp Oy.
- Mukava IT www-sivut. Viitattu 22.4.2018. <https://www.mukavait.fi>
- Mäkisalo-Ropponen, M. 2016. Kohti yhdessä tekemisen kulttuuria. Helsinki: Draamatyö.
- Nokian kaupungin www-sivut. Varhaiskasvatussuunnitelma 2017. Määräys 39/011/2016. Viitattu 21.4.2018. <https://www.nokiankaupunki.fi/wp-content/uploads/2017/08/Nokian-kaupungin-varhaiskasvatussuunnitelma-2017.pdf>
- Reunamo, J. 2007. Tasapainoinen varhaiskasvatus. Erilaisia tapoja suhtautua muutokseen. Helsinki: WSOY Oppimateriaalit Oy.
- Roos, P. 2016. Mitä kuuluu? Lapsen kertomukset ja osallisuus päiväkotiarjessa. Kustannuspaikka tuntematon. www.piiaroos.fi.
- Savolainen, M. 2008. Maailman ihanin tyttö. Helsinki: Blink Entertainment Oy.
- Sinkkonen, H-M. & Suhonen, E. 2008. Lapsen kiintymyssuhde ja perheen vuorovaikutus päivähoitoon siirtymisen taustalla. Teos Kontu, E. & Suhonen, E. Erityispedagogiikka ja varhaislapsuus. Helsinki: Yliopistokustannus, HYY Yhtymä, 124-125.
- Tiusanen, E. 2008. Päivittäiset toiminnot päivähoitossa. Teos Helenius, A. & Korhonen, R. (toim.) Pedagogiikan palikat. Johdatus varhaiskasvatukseen- ja kehitykseen. Helsinki: WSOY Oppimateriaalit, 79-80.
- Tuomi, J. & Sarajärvi, A. 2002. Laadullinen tutkimus ja sisältöanalyysi. Helsinki: Tammi.
- Turja, L. 2016. Lasten osallisuus varhaiskasvatuksessa. Teos Hujala, E. & Turja, L. (toim.) 2016. Varhaiskasvatuksen käsikirja. Jyväskylä: PS-Kustannus, 47.
- Turja, L. & Vuorisalo, M. 2017. Lasten oikeudet, toimijuus ja osallisuus oppimisessä. Teos Eerola-Pennanen, P. Koivula, M. & Siippainen, A. (toim.) 2017. Valloittava varhaiskasvatus – Oppimista, osallisuutta ja hyvinvointia. Tampere: Kustannusosakeyhtiö Vastapaino, 46-47.
- Trygg, B. H. 2010. Graafinen kommunikointi. Esineet, kuvat ja symbolit puhetta tukevassa ja korvaavassa kommunikoinnissa. Suom. Rautakoski, P. Helsinki: Kehitysvammaliitto ry.
- Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet 2016. Määräykset ja ohjeet 2016: 17. Helsinki: Opetushallitus.
- Varhaista aikaa – Varhaiskasvatuksen aikaa, 27.5.2018. Viitattu 5.6.2018. <https://www.varhaista-aikaa.blogspot.com/>
- Vilka, H. 2006. Tutki ja havainnoi. Helsinki: Kustannusosakeyhtiö Tammi.

LIITE 1

Hei vanhemmat!

Opiskelen työn ohessa sosionomiksi Satakunnan ammattikorkeakoulussa. Teen opinnäytetyön aiheesta Lapsen arki näkyväksi – Tukeeko valokuvaus vanhempien osallisuutta lapsensa varhaiskasvatukseen.

Tarkoitukseni on kuvata lapsenne arkea kaikissa päivähoidon tilanteissa. Haluan opinnäytetyössäni tuoda lapsen päivän tutummaksi vanhemmalle hyödyntäen valokuvauksista dokumentointikeinona. Lähetän teille kuvia viikoittain Päikky-sovelluksen kautta. Toivon teidän antavan minulle palautetta, miten olette valokuvauksen kokeineet, onko se lisännyt keskustelua kotona lapsen arjesta ja tapahtumista päiväkodissa. Onko jokin asia ehkä auennut teille lapsenne päivästä kuvien myötä. Tämä on tärkeää ja oleellista tietoa opinnäytetyön kannalta. Valokuvaus tulee tapahtumaan maaliskuuhun aikana. Tämän jälkeen pyytäisin vielä lyhyen palautteen, sen toimitan teille kuvauksen loputtua.

Kuvaus tapahtuu omalla kamerallani ja kuvat tallennan muistitikulle. Muistitikun ja valokuvat hävitän opinnäytetyön valmistuttua. Kuvia en tule käyttämään itse opinnäytetyössä eikä siinä tule esille tunnistettavia tietoja lapsestanne.

___LAPSENI SAA OSALLISTUA OPINNÄYTETYÖPROJEKTIIN

___LAPSENI EI SAA OSALLISTUA OPINNÄYTETYÖPROJEKTIIN

LAPSENI SAA NÄKYÄ ___ EI SAA NÄKYÄ ___MUIDEN LASTEN
HALTUUN JÄÄVISSÄ KUVISSA

PÄIVÄYS JA VANHEMMAN ALLEKIRJOITUS_____

Mikäli jokin asia mietityttää tai haluat lisätietoja, vastaan mielelläni kysymyksiin!

Ystävällisin terveisin Pauliina Valtanen

puhelinnumero/Kulta-Hiput

sähköpostiosoite

PALAUTEKYSELY VALOKUVAUSKSESTA

Opinnäytetyöhöni liittyvä valokuvaus-osuus on saatu päätökseen. Tässä lupaamani palautekysely, jonka avulla kerään tärkeää tietoa teidän kokemuksistanne koskien lähettämiäni kuvia lastenne päivästä päiväkodissa.

Vastauksianne käytän hyödyksi opinnäytetyössäni. Työni tarkoituksena on selvittää, tukeeko valokuvaus vanhempien tietämystä lastensa arjesta päiväkodissa ja sitä kautta tukeeko valokuvaus menetelmänä vanhempien osallisuutta lastensa varhaiskasvatukseen.

1. Kävittekö keskustelua kotoa valokuvista?

___ Kyllä

___ Ei

2. Ilmenikö teille kuvien kautta jokin uusi asia, mitä ette tiedneet tai osanneet ajatella kuuluvan lapsenne arkeen päiväkodissa?

___ Kyllä

___ Ei

Jos vastasit kyllä, kerro siitä lyhyesti:

3. Jos vastasit edelliseen kysymykseen ei, kerro lyhyesti miksi kuvat eivät kerro-neet mitään uutta liittyen lapsenne arkeen päiväkodissa?

4. Onko valokuvaus teidän mielestänne hyvä lisä saada tietoa lapsen arjesta päiväkodissa

Kyllä

Ei

Kerro lyhyesti miksi koet näin: _____

5. Helpottavatko valokuvat teitä vanhempina käymään keskustelua lapsenne kanssa lapsen arjesta päiväkodissa?

Kyllä

Ei

Kerro lyhyesti, miten helpotti tai miksi se ei helpottanut:

6. Onko teidän helpompi valokuvien kautta antaa itse ideoita/toiveita henkilökunnalle liittyen toimintaan lapsenne päiväkodissa?

Kyllä

Ei

7. Risut, ruusut, muut mahdolliset kommentit koskien valokuvausprojektia:

Kiitos ajastanne ja vastauksistanne!

Terveisin Pauliina Valtanen, Kulta-Hiput
puhelinnumero